ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ
ΠΡΟΝΟΙᾼ
ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ Θ'. ΤΟΜΟΣ Ι'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 1919. ΑΡΙΘ. 211

ΑΙ ΑΛΑΝΘΑΣΤΟΙ ΑΞΙΩΣΕΙΣ

Πολὺς ἤδη θόρυβος ἐδημιουργήθη μὲ τὰς παρὰ πάντα λόγον ἀλανθάστους ἀξιώσεις τοῦ Βατικανοῦ ἐπὶ τῆς «Μεγάλης Ἐκκλησίας» τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τῶν Ἱερῶν τῶν Ἁγίων Τόπων, εὐνόητος δὲ ἡ ἐκ τούτων ἀγανάκτησις παντὸς ἀνεξαιρέτως τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἰδιαιτέρως βεβαίως τῆς Ἑλληνικῆς. Ἐὰν δὲ εἰς ταύτας προστεθῇ καὶ ἡ ἀχαρακτήριστος ἀνθελληνικὴ πολιτικὴ τοῦ τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀντιπροσωπεύοντος ἀλανθάστου Βατικανοῦ, ἡ ἐκδηλουμένη δι' αὐτόχρημα σκανδαλώδους ἐνεργείας βατικανῶν τινων ὀργάνων ἐναντίον τῆς εὐνοϊκῆς λύσεως τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πόθων, τότε εὐκόλως γίνεται πλέον καταληπτὸς ὁ ἀποτροπιασμός, ὑφ' οὗ κατέχεται πᾶσα ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος ψυχὴ ἐναντίον παντὸς βατικανοῦ.

Ἡ τοιαύτη μισελληνικὴ καὶ μισορθόδοξος πολιτικὴ τοῦ Βατικανοῦ—ἀνεξαρτήτως τῆς ἀσημότητός της— δὲν ἐχαλιναγωγήθη οὐδὲ κἂν ὑπὸ τῆς μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς καταφώρου γερ-

μανοφίλου πολιτικῆς τοῦ Βατικανοῦ, οὗτινος τὸ ἀλάνθαστον οὐ κἂν εἰς τοῦτο ἐβοήθησεν, εἰς τὴν πρόβλεψιν δηλ τῆς νίκης τ ἠθικῶν ἀρχῶν, δι' ἃς ὁ πόλεμος (τὸ ἀλάνθαστον, ὡς γνωστ ἐπεκτείνεται μόνον εἰς ζητήματα πίστεως καὶ ἠθικῆς), καὶ ἐπο νως εἰς τὸν προσανατολισμὸν τῆς βατικανῆς πολιτικῆς μὲ τὴν ρίδα, ἀπὸ πολιτικῆς ἀπόψεως, (ἀφοῦ τὸ Βατικανὸν κάμνει πο τικὴν) τὴν ἀντιπροσωπεύουσαν τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἠθικῶν τῷ κόσμῳ ἀρχῶν.

Οὕτω δὲ τὸ ἀλάνθαστον Βατικανόν, μετὰ τὴν τοιαύτην ἀξ παινον ἀπὸ χριστιανικῆς ἀπόψεως στάσιν κατὰ τὴν διάρκειαν τ πολέμου, ἐξέρχεται μετὰ τοῦτον ἐκ τῆς φαινομενικῆς του οὐδε ρότητος διὰ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλλη σμοῦ ἀντιμαχόμενον κατὰ θείων καὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτ καὶ δὴ ἐν ἀπόψει τοῦ μονοπωλείου τῆς θεότητος, τὸ ὁποῖον, καθ διεκδικεῖ δικαιώματα, περικλείει ἐν ἑαυτῷ ἡ Ecclesia Cathol vaticana!

Τὰ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τούτων προκαλούμενα αἰσθήματα τοιαῦτα, ὥστε πᾶν ἐπ' αὐτῶν σχόλιον περιττεύει, οὐδὲ ἐπιθυμῶ χαρακτηρίσω τὴν τοιαύτην βατικανὴν πολιτικήν, ἐναντίον ὁποίας, ὡς ἀλλαχοῦ ἀπέδειξα, θὰ ἐπεθύμουν πρῶτοι νὰ διαμ τυρηθῶσιν οἱ Δυτικοὶ Ἕλληνες, οἱ πολύ, καθὼς φαίνεται, τοιαύτῃ κρισίμῳ περιστάσει, τὸν Ἑλληνισμὸν εἰς τὸν παπισ των ὑποδουλώσαντες.

Οὔτε σκοπεύω μὲ τὰς σημερινάς μου σημειώσεις νὰ ἀνο συζήτησιν καὶ νὰ ἀναπτύξω τὰ δίκαια τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ Ἑλληνισμοῦ ἐναντίον τῆς ἀχαρακτηρίστου (λέγω ἀχαρακτ στου, διότι ἄλλως μόνον ἕνα βαρύτατον χαρακτηρισμὸν εὑρίσ τὸν ὁποῖον παρασιωπῶ) ταύτης βατικανῆς πολιτικῆς, καθ' ταῦτα εἶνε ἀναμφισβήτητα. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεθύμ δι' ὀλίγων γραμμῶν νὰ ἐκφράσω, εἶνε ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἀγανά σις, τὴν ὁποίαν ᾐσθάνθη πᾶς γνήσιος ὀρθόδοξος Ἕλλην ἐναν πρῴην σοφοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ, ἡ ἀπορία

ιὰ τὰ γραφέντα ἀπαντητικῶς ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ μου συναδέλφου ἰρχιμ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου.

Ὁ πρῶτος, παθὼν φαίνεται σύγχυσιν παραστάσεων καὶ μεταλλάξας τοὺς βατικανοὺς μὲ τοὺς Νεοτούρκους, ἀνέλαβεν ἐναντίον ταντὸς ἐθνικοῦ καὶ ὀρθοδόξου αἰσθήματος τὴν κατ' ἀποκοπὴν ὑπεράσπισιν τῶν πρώτων, μὴ λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὴν σοφὴν τοῦ ἰρχιμ. Παπαδοπούλου κριτικὴν παρατήρησιν, ἀφοῦ ἱστορία δὲν εἶνε ἔκθεσις, ἀλλὰ κρίσις γεγονότων, ὅτι φιλομουσία δὲν σημαίνει φιλελληνισμόν. Ὁ πρῶτος, παρασυρθεὶς πρότερον ὑπὸ τῆς πρὸς τοὺς Νεοτούρκους φιλίας, ἥτις ἐκάλυψε πυκνῶς πᾶν ἴχνος ἱστορικῶν ἀπαιτήσεων ἐκ τῆς συνειδήσεως, ἐνόμισεν ὅτι ἐπετρέπετο αὐτῷ, ἐκ δῆθεν ἱστορικῆς ἀκαμψίας, νὰ ὑπερασπίσῃ τώρα καὶ ἀναλάβῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ τοὺς βατικανούς, προβιβάζων τούτους εἰς τὴν βαθμίδα τοῦ φιλλεληνισμοῦ. Τὰ γραφέντα εἶνε ἀνάξια καὶ Ἕλληνος καὶ ὀρθοδόξου, καὶ πρὸ παντὸς ἱστορικοῦ. Θὰ προὐτίμων δὲ ὁ σοφὸς ἱστοριοδίφης νὰ ἐκράτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μᾶλλον σαρίκιον νεοτουρκικόν, ὡς ἄχρι τοῦδε, παρὰ τιάραν παπικήν»!

Ἀλλ' ἐνῷ ὁ πρῶτος ἐκίνησε τὴν ἀγανάκτησιν διὰ τὰ γραφέντα ἐκ μέρους παντὸς Ἕλληνος, ὁ δεύτερος μοὶ ἐκίνησε τὴν ἀπορίαν: πῶς, παρασυρθεὶς τόσον πολὺ ὑπὸ τῆς ἀγάπης καὶ συγκαταβάσεως, οὔτε κἂν σχισματικοὺς ἀποκαλεῖ τοὺς βατικανούς, καταλήγει δὲ συνιστῶν μετριοπάθειαν πρὸς αὐτοὺς πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς ἑνώσεως.

Καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ πρώτου γραφέντα εἶνε τόσον ἀχαρακτήριστα, ὥστε περιττεύει πᾶσα ἀπάντησις, ἀφίνομεν δὲ διά τε τὰς πράξεις καὶ τὰ γραφόμενα νὰ κρίνῃ αὐτὸν ἡ ἱστορία, τὴν ὁποίαν τρώγην σοφῶς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐθεράπευεν. Ὡς πρὸς τὰ γραφέντα ὅμως ὑπὸ τοῦ φίλου συναδέλφου ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου θὰ εἶχον φιλικῶς νὰ παρατηρήσω, ὅτι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἀνέκαθεν παρασυρόμενοι ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς συνδιαλλαγῆς πρὸς τοὺς σπουδαιοτέρους ἐχθρούς μας, οὐδέποτε ἠθελήσαμεν νὰ διδαχθῶ-

μεν ἐκ τῆς τραχύτητος τούτων, καὶ δὴ οὐχὶ βεβαίως ἐκ πνεύματ τυφλῆς ἐκδικήσεως καὶ πάθους, ἥτις πάνυ ἀνάρμοστος πρὸς τ ἀγαθὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν τυγχάνει, ἀλλ᾽ ἐκ πνεύματος τιμωρί καὶ παιδεύσεως τῶν ἀτακτούντων. Καὶ ἐν προκειμένῳ, οὐδέπο φαίνεται, ἐδίδαξεν ἡμᾶς τὸ σκληροτράχηλον βατικανὸν δυ κὸν πνεῦμα, τὸ ἀντιτασσόμενον εἰς τὴν οὐχὶ πάντοτε ἐξ ἀδυ μίας, ἀλλ᾽ ἐξ ἀρχῶν διαλλακτικότητα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. δὲ σκληροτραχηλία δὲν ἀντιτάσσεται οὐδὲ κἂν εἰς πιθανότητ ἀλλὰ τοῦτ᾽ αὐτὸ εἰς τὸ ψεῦδος. Πρὸς τί λοιπὸν ἡ ἡμετέρα διαλ κτικότης; Ὄχι, ἡ σύστασις εἰρήνης μετὰ τοῦ Βατικανοῦ δὲν δύ ται νὰ τύχῃ οὐδεμιᾶς προσοχῆς, ἡ δὲ μετὰ τούτου ἕνωσις, ἡ σημαίνει ὑποδούλωσιν πνεύματος καὶ ἀρχῶν, δὲν εὑρίσκει ἠχὼ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔθνος, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐκβιάσῃ τ ἐθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν συνείδησιν τούτων, καὶ συνεπῶς ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς ὕβρις πᾶσα σύστασις μετὰ τοῦ Βατι νοῦ προσεγγίσεως. Οἱ βατικανοὶ καὶ μισέλληνες εἶναι καὶ μισ θόδοξοι καὶ πᾶσα σκέψις μετ᾽ αὐτῶν προσεγγίσεως ἀποκρούε ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου ἐθνικῆς συνειδήσεως

Ἡ φίλη διεύθυνσις τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Κήρυκος» ἀποκ τοὺς βατικανοὺς ἐν τῷ αὐτῷ φύλλῳ «σχισματικούς», ποῦ βασι μένη; Μὴ τυχὸν εἰς τὸ filioque; Ἢ εἰς τὸ διὰ ῥαντισμοῦ βάπ σμα; Ὁμολογῶ, ὅτι ἂν αὗται ἦσαν αἱ διαφοραί, δὲν θὰ ἐδίστα νὰ ἀναγνωρίσω αὐτοὺς ὡς ὀρθοδόξους, διότι σήμερον, ὅτε ἡ ἐ στήμη, μακρὰν τῶν προλήψεων, ἐφώτισε τὰς σκοτεινὰς διόδους παρελθόντος, δὲν ἐπιτρέπεται ἐκ κακῶς ἐννοουμένου καὶ ὑπὲρ λον ὀρθοδόξου πνεύματος νὰ ἐμμένωμεν εἰς πολεμικὴν οὐ μίαν ἔχουσαν σημασίαν. Ἀλλὰ πῶς; Νὰ ὀνομάσῃ τούτους αἱρ κούς; Δυστυχῶς ἐγὼ οὐδὲ τοῦτο δύναμαι νὰ δεχθῶ. Ἐκκλη ἧς ὁ ἀρχηγὸς διεκδικεῖ δι᾽ ἑαυτὸν θεῖα αὐτόχρημα γνωρίσμ εἶνε παραβάτις τῆς α᾽ καὶ β᾽. ἐντολῆς, ἄρα ἀνήκει εἰς τὴν μετὰ τ αἱρετικοὺς βαθμίδα. Μὴ θεωρηθῇ τοῦτο ὑπερβολή, διότι εἶνε ἀ λύτως βέβαιον, ὅτι δογματικῶς, τελετουργικῶς καὶ ἠθικῶς ἀκό

οὐδεμία σχεδὸν διαφορά, ἢ ἐλαχίστη τοιαύτη, ὑπάρχει μεταξὺ τῆς δυτικῆς καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας· ἀλλὰ καὶ μόνον τὸ ἀλάνθαστον τοῦ βατικανοῦ Ποντίφικος ἐκμηδενίζει τελείως πᾶσαν συγγένειαν, διότι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἕνα Πατέρα καὶ Θεὸν γνωρίζει ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ἐνῷ ἡ Δυτικὴ ἔχει καὶ δεύτερον τοιοῦτον ἐπὶ γῆς, καὶ δὴ οὐχὶ ἀδιάβλητον παθῶν. Πᾶσα ἄρα τῆς διαφορᾶς ταύτης ἐκμηδένισις ἀδύνατος καὶ πᾶσα συνεννόησις ἀποκρουστέα. Ἐὰν τὴν θεμελιώδη αὐτὴν διαφορὰν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ἡ φίλη Διεύθυνσις, δὲν θὰ ἀπεκάλει τοὺς βατικανοὺς ἁπλῶς σχισματικούς.

Λυποῦμαι γράφων ταῦτα, διότι γνωρίζω, ὅτι ὁ λαὸς τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας διαπνέεται ὑπὸ ἀληθῶς χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ εἶνε ἀθῷος τῶν βατικανῶν διαθέσεων, οὐδὲ θίγομεν τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα τούτου γράφοντες τὰ ἀνωτέρω, ἀλλὰ καυτηριάζομεν τὴν ἀχαλιναγώγητον ἀντιχριστιανικὴν κατεύθυνσιν τοῦ βατικανοῦ κέντρου. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ στιγμῇ τῆς ἀγανακτήσεώς μας ἀφίνωμεν, ὡς ἐμπρέπει, νὰ ὑπερνικήσῃ εἰς τὴν συνείδησίν μας τὴν χριστιανικὴν καὶ τὴν ὀρθόδοξον ἡ φωνὴ τῆς ἀγάπης, ἓν μόνον ἔχομεν νὰ κραυγάσωμεν πρὸ τῶν κατὰ κρημνοῦ φερομένων βατικανῶν: «Ἀνακύψατε· ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία διὰ τῆς πολεμικῆς σας δὲν θὰ καταστραφῇ· παρέρχεται ὁ καιρὸς τῶν δεσμῶν καὶ τοῦ αἵματος, καὶ θὰ ἐπανέλθῃ δι' αὐτὴν καὶ πάλιν ὁ χρυσοῦς της αἰών· μὴ φθονῆτε, ἀλλ' ἀποτινάξατε τὸν ἀντιχριστιανικὸν χαρακτῆρά σας καὶ δώσατε χεῖρα συνεργασίας ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐπικρατήσεως ἐν αὐτῷ τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου· τὸ ἐναντίον θὰ βαρύνῃ σᾶς καὶ ἡ εὐθύνη θὰ ζητηθῇ ὄχι ἀπὸ ἡμᾶς, ἀλλ' ὑπ' Ἐκείνου, ὁ ὁποῖος λέγετε, ὅτι σᾶς ἀπέστειλε καὶ ὅτι τὸν ἀντιπροσωπεύετε. Ἂν μή τι ἄλλο, ἂς σᾶς διδάξῃ ἡ ἱστορία τοῦ βατικανοῦ εἰδώλου σας διὰ νὰ ἐννοήσητε σήμερον κατὰ τὴν πλήρη φωτὸς ἡμέραν, ὅτι φέρεσθε κατὰ κρημνῶν».

Αμιλκας Αλιβιζατος

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ
ΤΗΣ ϛ΄. ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

[7 Ἰουλίου]

Ἡ σημερινὴ ἀποστολικὴ περικοπὴ ἀποτελεῖ ἀπαράμιλλον διατύπωσιν τῆς ὅλης καθηκοντολογίας, ἥτις πρέπει νὰ διέπῃ τὸν γνήσιον χριστιανόν. Θέλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ εἴμεθα τοιοῦτοι; Ἂς φροντίσωμεν νὰ τηρῶμεν εἰς τὸν βίον μας τὰς θείας καὶ πατρικὰς συμβουλὰς καὶ προτροπὰς τοῦ ἀποστόλου.

Ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα εὔσπλαγχνοι καὶ μεταδοτικοὶ πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἢ καὶ τοὺς ἔχοντας ἀνεπαρκῆ τὰ ἀπαραίτητα πρὸς τὴν συντήρησίν των. Ἡ μεταδοτικότης μας δὲ αὕτη, εἴτε γίνεται μὲ ὀλίγα, εἴτε καὶ μὲ πολλά, πρέπει νὰ γίνεται καὶ μὲ *ἁπλότητα*. Τί σημαίνει τοῦτο; Ὅτι, μεταδίδοντες, δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα κομπαστικοὶ καὶ ἐπιδεικτικοί, ἀλλὰ νὰ τὸ κάμνωμεν ὡς ἱερὸν καὶ ἀπαράβατον καθῆκόν μας, μὲ ὅλην τὴν ἀδελφικὴν χριστιανικὴν ἁπλότητα.

Συναφὲς πρὸς τοῦτο εἶνε, ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐλεῶμεν *ἐν ἱλαρότητι*. Καὶ ἀλλαχοῦ μᾶς λέγει ἡ Ἁγία Γραφή, ὅτι «*ἱλαρὸν δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός*». Ἡ ἐλεημοσύνη δηλαδὴ τοῦ χριστιανοῦ πρέπει νὰ γίνεται ὄχι μὲ δισταγμὸν καὶ δυσαρέσκειαν, ὄχι μὲ δυσκολίαν καὶ σκυθρωπότητα, ὄχι μὲ τὴν ἀντίληψιν ὅτι καλήτερα θὰ ἦτο ἐὰν δὲν ἐδίδομεν, καὶ μὲ γογγυσμὸν ἐναντίον ἐκείνων, πρὸς τοὺς ὁποίους δίδομεν, ἀλλὰ μὲ ἀγάπην καὶ εὐχαρίστησιν, μὲ ἱλαρὰν καρδίαν καὶ ἱλαρὸν πρόσωπον, διότι ὄχι μόνον ἀνακουφίζομεν ἀδελφόν μας, ἀλλὰ καὶ κάμνομεν πρᾶξιν ἐξόχως εὐάρεστον εἰς τὸν Θεόν.

Μᾶς ἀνετέθη δὲ καὶ προστασία τις φιλάνθρωπος; Ἢ συμβαίνει νὰ εἴμεθα ἐπὶ κεφαλῆς διοικήσεώς τινος; Ὀφείλομεν νὰ κάμνωμεν τὸ ἔργον μας ὄχι ὡς ἀγγαρείαν, μὲ δυσφορίαν καὶ ὀκνηρίαν, ἀλλ᾿ ὡς ἅγιον καθῆκον, μὲ ὅλον τὸ ἀδελφικὸν ἐνδιαφέρον καὶ μὲ ὅλην τὴν προθυμίαν, εὐχαριστούμενοι διὰ τοὺς κόπους καὶ ἀναπτύσσοντες ὅλην μας τὴν σύνεσιν καὶ ὅλην μας τὴν δραστηριότητα.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀγάπη μας, τόσον ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὅσον καὶ ἡ πρὸς τὸν πλησίον, πρέπει νὰ εἶνε εἰλικρινής, γνησία, ἀνυπόκριτος. Ἂς μὴ ἀγαπῶμεν κατὰ προσποίησιν καὶ ὑπόκρισιν, ἐξ ὑπολογισμοῦ ἐγωϊστι-

κοῦ καὶ συμφέροντος, ἐξ ἀνάγκης περιστατικῆς, *διὰ νὰ φαινώμεθα* ὅτι ἀγαπῶμεν· ἀλλ᾿ ἂς ἀγαπῶμεν πραγματικῶς καὶ ἀληθῶς μὲ τὴν συναίσθησιν καὶ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ ἀληθὴς καὶ ἔμπρακτος ἀγάπη εἶνε καὶ ἡ ὡραιοτέρα καὶ ἡ ἱερωτέρα ἀπὸ ὅλας τὰς ἐντολάς, καὶ ὅτι αὐτὴ εἶνε ἐκείνη, ἡ ὁποία δίδει τὴν ἀξίαν καὶ εἰς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν μας. Μήπως δὲν τὸ λέγει καθαρὰ ὁ Παῦλος; ᾿Εὰν ἔχωμεν τόσην πίστιν, ὥστε καὶ ὄρη νὰ μετακινῶμεν, δὲν ἔχωμεν ὅμως ἀγάπην, διόλου δὲν ὠφελούμεθα.

Καὶ τόρα ἔρχεται ἡ σχέσις μας πρὸς τὸ *πονηρὸν* καὶ πρὸς τὸ *ἀγαθόν*. Τί εἶνε τὸ *πονηρόν;* Τὸ θέλημα τοῦ διαβόλου. Τί εἶνε τὸ ἀγαθόν; Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ποῦ μᾶς φέρει τὸ πρῶτον; Διὰ τῆς ἀνταρσίας κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς διαστροφῆς μας εἰς τὴν αἰώνιον ἀπώλειαν. Ποῦ μᾶς ὁδηγεῖ τὸ δεύτερον; Διὰ τῆς ἁγίας ὑπακοῆς καὶ πειθαρχίας καὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ὁμοιώσεως εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἀπόστολος μᾶς λέγει ὄχι ἁπλῶς νὰ ἀποφεύγωμεν τὸ πονηρόν, ἀλλὰ νὰ τὸ *ἀποστυγῶμεν*, δηλαδὴ νὰ τὸ βδελυσσώμεθα, νὰ *κολλώμεθα* δὲ πρὸς τὸ ἀγαθόν, ἤτοι νὰ τὸ προσοικειωνώμεθα τόσον, ὥστε νὰ γινώμεθα ἓν μαζῆ του καὶ τίποτε νὰ μὴ εἶνε ἱκανὸν νὰ μᾶς ἀποσπάσῃ ἀπ᾿ αὐτοῦ. ῾Ηκούσατε; ***Τίποτε·*** οὔτε ἡ πλεονεξία, οὔτε ἡ ἀνθρωπαρέσκεια, οὔτε ἡ ἡδονή, ἢ οἱονδήποτε ἄλλο ἐξ ἐκείνων, διὰ τῶν ὁποίων ἐν ὀνόματι ψευδοῦς συμφέροντος, ματαίας τιμῆς καὶ προσκαίρου ἀπολαύσεως, ἀπωθοῦμεν τὸ ἀγαθὸν καὶ κολλώμεθα εἰς τὸ πονηρὸν πρὸς ἠθικήν μας ἀτίμωσιν καὶ πρὸς αἰωνίαν καταστροφήν μας.

Καὶ ἡ μεταξὺ τῶν χριστιανῶν φιλαδελφία πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ αἴσθημα τῆς φιλοστοργίας. ῾Η μεταξύ των δηλαδὴ ἀγάπη πρέπει νὰ εἶνε τρυφερά, θερμὴ καὶ διάπυρος. Καὶ ὀφείλουν νὰ θεωρῇ ὁ εἷς τὸν ἄλλον ὡς ἀδελφὸν γνήσιον, ὡς μέλος τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, τόσον ἀδελφὸν ὡς ἐὰν ἦσαν ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ τῆς αὐτῆς μητρός.

Καὶ δὲν πρέπει μόνον νὰ ἀγαπῶνται ἀναμεταξύ των, ἀλλὰ καὶ νὰ τιμῶνται. ᾿Οφείλουν ἀκόμη, σχετικῶς πρὸς τοῦτο, νὰ προσπαθῇ ὁ καθεὶς ὅπως αὐτὸς πρῶτος δεικνύῃ τὴν πρὸς τὸν πλησίον του τιμήν. ᾿Αδιάφορον ἐὰν ἐγὼ κοινωνικῶς θεωροῦμαι ἀνώτερος, ἀδιάφορον ἐὰν ἔχω ἀπέναντί μου ἕνα ἄσημον καὶ πτωχόν. Δὲν εἶνε

πλᾶσμα Θεοῦ; Δὲν ἔχει ψυχὴν ἀθάνατον; Δὲν εἶνε προωρισμένος δι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν; Τοῦ χρεωστῶ λοιπὸν τιμήν. Διὰ ν εἶμαι δὲ προφυλαγμένος ἀπὸ κάθε ἐγωϊσμὸν καὶ ὑπερηφάνειαν κα ἔπαρσιν, διὰ νὰ εἶμαι, ὡς πρέπει, ταπεινόφρων, διὰ νὰ δείξω μὲ τ ἔργα ὅτι πράγματι ἔχω ἀγάπην, ὀφείλω νὰ ἁμιλλῶμαι ὅπως δείξ πρῶτος τὴν πρὸς αὐτὸν τιμήν, εὐτυχὴς ἐὰν πρῶτος ἐγὼ δώσω τ παράδειγμα καὶ εἰς τὸ καθῆκον τοῦτο.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ὅλη χριστιανική μας κίνησις πρέπει νὰ γίνεται μ προθυμίαν καὶ ζωήν, ὄχι μὲ βραδύτητα καὶ ἀπροθυμίαν. Καὶ θὰ γί νεται τοῦτο, ἐὰν *ζέωμεν τῷ πνεύματι*, ἐὰν ἔχωμεν δηλαδὴ πῦρ εἰ τὴν ψυχήν μας ἐκ τῆς θείας ἐκείνης φλογός, τὴν ὁποίαν ἦλθε ν' ἀ νάψῃ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰς καρδίας μας.

Καὶ πᾶσαν εὐτυχίαν καὶ τιμήν μας ὀφείλομεν νὰ θεωρῶμεν τὸ ν *δουλεύωμεν εἰς τὸν Κύριον*.

Τί θὰ εἴπῃ: *δουλεύω εἰς τὸν Κύριον;* Πείθομαι καὶ πειθαρχῶ κα ὑπακούω εἰς τὸν Θεόν καὶ ὄχι εἰς τὸν Σατανᾶν, εἰς τὸ καλὸν καὶ ὄχ εἰς τὸ κακόν. Ἡ δουλεία καὶ ἡ ὑποταγὴ αὕτη, εἶνε ἡ γνησία ἐλευ θερία, ἡ ἀληθὴς δόξα, ἡ μεγάλη καύχησις. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Παῦ λος ἔλεγε τὸν ἑαυτόν του *δοῦλον Χριστοῦ*. Ὁποία τιμή, ἐὰν καὶ ἡμεῖ γίνωμεν συνάδελφοι τοῦ μεγάλου ἀποστόλου εἰς τὴν ἔνδοξον αὐτὴ δουλείαν, ἡ ὁποία ἀνυψώνει ὑπεράνω τῶν θρόνων καὶ τῶν στεμμά των τῆς γῆς!

Καθῆκον καὶ γνώρισμα τοῦ ἀληθοῦς χριστιανοῦ εἶνε ὡσαύτω ὅτι, ἐλπίζων εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν ἀπολαυὴν τῶν αἰω νίων ἀγαθῶν, θὰ διατηρήσῃ τὴν ψυχικήν του χαρὰν καὶ ἐν μέσῳ τῶ ἐπιγείων δοκιμασιῶν καὶ παθημάτων, παρὰ δὲ τὰς πολλας καὶ βαρεία θλίψεις, δὲν θὰ χάσῃ τὴν καρτερίαν καὶ τὴν ὑπομονήν του, ἀλλὰ θ ἀρύεται ἐπαρκῆ παραμυθίαν διὰ τῆς συχνῆς προσευχῆς, τοῦ μεγάλο καὶ ἀποτελεσματικοῦ τούτου μέσου, ὅταν τὸ χειρίζεται εὐσεβὴς ψυχή.

Ὁ ἀπόστολος δὲν λησμονεῖ καὶ τὴν φιλοξενίαν. Ὀφείλετε, λέγε ὄχι ἁπλῶς νὰ τὴν προσφέρητε, ὅταν ἤθελε σᾶς ζητηθῇ, ἀλλὰ καὶ ν τὴν ἐπιδιώκετε σεῖς οἱ ἴδιοι, προθυμούμενοι μόνοι σας νὰ τὴν πα ρίσχητε ὡς μακαρίαν εὐκαιρίαν, ἡ ὁποία σᾶς στέλλεται ἀπὸ Θεοῦ.

Ἀλλὰ λυπούμεθα καὶ παρενοχλούμεθα καὶ βλαπτόμεθα καὶ δι κόμεθα; Ἄς προσέξωμεν μήπως ἐν τῇ ἀγανακτήσει μας ὑβρίσωμεν

βλασφημήσωμεν ἢ καταρασθῶμεν. Τί λοιπὸν ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν; Ὁ ἀπόστολος μᾶς τὸ λέγει: «Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς. Εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε».

Εἶνε δύσκολος ἡ τοιαύτη ἀρετή; Ἀλλ' εἶνε ἀξία τῶν χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ὀφείλομεν νὰ μιμώμεθα τὸν Σωτῆρα ἡμῶν. Καὶ ἄν τὸ ζητήσωμεν θερμῶς, ἐπιμόνως καὶ μετὰ πίστεως ἀπ' αὐτοῦ; Αὐτὸς εἶνε τόσον πανάγαθος καὶ πατρικὸς καὶ παντοδύναμος, ὥστε θὰ μᾶς δώσῃ τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν εἰς τὸ νὰ τελειοποιήσωμεν εὐαγγελικῶς τὰς ψυχάς μας καὶ ἀναδειχθῶμεν ἄξιοι ἀκόλουθοι καὶ μιμηταί του.

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΤΗΣ Η´ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ
[21 Ἰουλίου]

Πρὸς τοὺς ἀμαθεῖς ἢ συκοφάντας, οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι τάχα ὁ Χριστὸς φροντίζει μόνον διὰ τὴν αἰώνιον ζωήν, ἀλλὰ θεωρεῖ ἀδιάφορον τὸ τί γινόμεθα ἐδῶ κάτω ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν βιοτικῶν ἀναγκῶν, ἐὰν εἴμεθα ἐνδεδυμένοι ἢ γυμνοί, πεινασμένοι ἢ χορτασμένοι, ἡ σημερινὴ Εὐαγγελικὴ περικοπὴ δίδει τὴν κατάλληλον ἀπάντησιν.

Χιλιάδες λαοῦ, εὑρεθεῖσαι πλησίον τοῦ Ἰησοῦ εἰς ἔρημον τόπον, καταλαμβάνονται ἀπὸ τὴν νύκτα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν πεῖναν. Τί ἔπρεπε νὰ γείνῃ;

Ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶπε: δὲν πειράζει ἄν θὰ μείνουν ἀπόψε νήστεις· ἀρκεῖ ὅτι ἡ ψυχή των ἐτράφη μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἂς σταθοῦν λοιπὸν μίαν νύκτα ἄσιτοι, διὰ νὰ δείξουν καὶ τὴν ἐγκράτειάν των, καὶ αὔριον τρώγουν.—Ἀλλὰ τί ἔκαμεν; Ἐπολλαπλασίασε τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, καὶ ἐχόρτασε δι' αὐτῶν ὅλα ἐκεῖνα τὰ πλήθη, πέντε χιλιάδων ἀνδρῶν, μὴ συνυπολογιζομένων τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων.

Διὰ νὰ κρίνωμεν ἐπὶ τοῦ γεγονότος τούτου καθ' ὅλην τὴν ἔκτασίν του, ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν μας τὰ ἑξῆς· α.´) ὅτι ὁ Χριστὸς ἐθεώρησεν ἐπιβαλλόμενον νὰ μὴ μείνουν πεινασμένα τὰ πλήθη· β.´) ὅτι δὲν τοὺς ἔδωκεν ἁπλῶς ὀλίγην τροφήν, ὥστε νὰ ἀνθέξουν

μόνον καὶ νὰ μὴ τὰ καταβάλῃ ἡ πεῖνα, ἀλλὰ τὰ ***ἐχόρτασε***· γ.΄) ὅτι δὲν τὰ ἐχόρτασε μόνον μὲ ἄρτον ἀρκετόν, ἀλλὰ καὶ μὲ ἐπαρκῆ μερίδα ἰχθύος.

Τὰ τρία ταῦτα μᾶς δίδουν τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόγραμμα τοῦ Εὐαγγελίου ὡς πρὸν τὴν διατροφὴν τοῦ λαοῦ.

Ὁ λαὸς δὲν πρέπει νὰ πεινᾷ.

Ὁ λαὸς πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὸν χορτασμόν του καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν.

Ὁ λαὸς δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται ἱκανοποιημένος ἐὰν ἔχῃ μόνον τὸν ἄρτον του· διότι δικαιοῦται νὰ ἔχῃ ἐπαρκῆ καὶ τὴν μερίδα ἑνὸς τοὐλάχιστον φαγητοῦ.

Ἡ ἐπαρκὴς αὕτη διατροφὴ ἑκάστου κατέχει θεμελιώδη θέσιν εἰς τὸ κοινωνικὸν πρόγραμμα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Σύμφωνον μὲ τὸ ὑπόδειγμα, τὸ ὁποῖον εὑρίσκομεν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς πρώτης ἐν Ἱερουσαλὴμ Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς χριστιανικὴν κοινωνίαν νὰ εὑρίσκεται κανεὶς ἐνδεὴς καὶ στερούμενος. Τί χρειάζεται ἕν ἄτομον, μία οἰκογένεια διὰ νὰ ζήσῃ μὲ λιτὴν ἐπάρκειαν, ὄχι μὲ τροφήν, ἀλλὰ καὶ δίχως στενοχωρίαν; Τὸ ἀπαιτούμενον καὶ χρειαζόμενον τοῦτο πρέπει νὰ μὴ τὸ στερῆται, ἀλλὰ νὰ τὸ ἔχῃ.

Κατὰ ποῖον τρόπον;

Πρωτίστως διὰ τῆς *ἐργασίας του* καὶ τῆς *φιλοπονίας του*. Ὁ ἀργὸς ἤ ὁ ῥάθυμος εἶνε ἄξιος τῆς τύχης του· ὁ Παῦλος τὸ λέγει καθαρά: «*Εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω*».

Εἰς τὴν ἐργασίαν πρέπει νὰ πρωτεύῃ καὶ ἡ *λιτότης*. Δικαιοῦταί τις νὰ χορταίνεται, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ θύῃ εἰς τὴν κοιλιοδουλίαν· ἔχεις τὸν ἄρτον σου καὶ τὴν μερίδα ἑνὸς φαγητοῦ; Ἐπαναπαύσου. Γογγυσμοὶ καὶ ζητήματα καὶ ταραχαὶ διὰ πολυφαγίαν καὶ τροφὴν τῆς κοιλίας εἶνε πράγματα ἀνάξια τῶν χριστιανῶν.

Ἐὰν οἱ οἰκογενειάρχαι ἦσαν ἐπαρκῶς φίλεργοι· ἐὰν ὡσαύτως εἰργάζοντο ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, τὰ ἐνήλικα καὶ ἱκανὰ πρὸς ἐργασίαν· καὶ ἐὰν ὅλοι των, πατήρ, μήτηρ, υἱοί, κόραι, εἶχον ἁπλότητα καὶ ἐγκράτειαν, καὶ ἦσαν μὴ σπάταλοι, μὴ μάταιοι, τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα δι᾽ ἕκαστον οἶκον θὰ ἦτο εὐχαρίστως λελυμένον, ἤ, τοὐλάχιστον, θ᾽ ἀπήντα ὀλιγωτέρας δυσκολίας καὶ δὲν θὰ καθίστατο τόσον τραχύς, καὶ πολλάκις ἄπελπις, ὁ καθημερινὸς ἀγὼν τῆς ζωῆς.

Καλῶς, θὰ ἔλεγέ τις· ἀπαιτεῖ τὸ Εὐαγγέλιον νὰ εἶνε φίλεργος ὁ καθείς. Ἀλλ' ἐὰν ὁ προϊστάμενος, ὁ κεφαλαιοῦχος, ὁ ἐργοδότης ἐκμεταλλεύωνται σκληρῶς τὸν κόπον τοῦ ἐργάτου, ὥστε ὁ ἱδρώς του νὰ παχύνῃ τὰ ἰδικά του βαλάντια, αὐτὸς δὲ νὰ εἶνε ὁ εἵλως τῆς ζωῆς;

Ἀπαντῶ. Τὸ Εὐαγγέλιον διαμαρτύρεται κατὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως ταύτης. Δὲν εἶνε αὐτό, τὸ ὁποῖον καταδικάζει τοὺς πλεονέκτας καὶ τοὺς στραγγαλιστὰς τοῦ πτωχοῦ κόσμου εἴτε διὰ τῆς τοκογλυφίας εἴτε διὰ τῶν ἄλλων τοιούτων μέσων; Καὶ ἐδῶ ἀνακύπτει τὸ καθῆκον τῆς παρεμβάσεως καὶ ἐποπτείας τοῦ Χριστιανικοῦ Κράτους ὑπὲρ τοῦ κόσμου τῶν ἐργατῶν· ὄχι διὰ νὰ τὸν προστατεύῃ εἰς ἰδικάς του ἀπληστίας καὶ πλεονεξίας, ἀλλ' ὅπου πρέπει διὰ νὰ μὴ ἀδικῆται καὶ λῃστεύηται καὶ πεινᾷ αὐτός, ἐνῷ οἱ ἐκμεταλλευταί του ἐπιδίδονται εἰς τρυφὰς καὶ σπατάλας.

Τί θὰ γείνῃ ὅμως ἂν ὁ ἐργάτης δὲν κλέπτεται, ἀλλ' εἴ τε ἕνεκα διαρκοῦς παθήσεως, εἴτε ἕνεκα ἐκτάκτων περιστάσεων δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν συντήρησίν του; Ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία εἶχεν εὕρῃ τὴν λύσιν. Κατὰ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, εἰς ἕκαστον τῶν ἀδελφῶν ἐδίδετο ὅ,τι τοῦ ἐχρειάζετο διὰ τὰς ἀνάγκας του ἐκ τοῦ κοινοῦ ταμείου τῆς Ἀδελφότητος. Ἀναλόγως ἀπόκειται σήμερον εἰς τὸ Χριστιανικὸν Κράτος νὰ μεριμνᾷ ὅπως, καὶ ὅταν ἐπῆλθε πρόσκαιρος ἀσθένεια ἢ διαρκὴς πάθησις μετ' ἀνικανότητος πρὸς ἐργασίαν ἢ ἄλλη τις ἔκτακτος δυσμενὴς περίστασις, κανεὶς μὴ στερῆται τὴν τροφήν του, τὴν κατοικίαν του, τὴν ἐνδυμασίαν του.

Τὸ καθῆκον τοῦτο ὄχι μόνον ἀντελήφθησαν τὰ Χριστιανικὰ Κράτη τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, ἀλλὰ πολλὰ ἐξ αὐτῶν καὶ τὸ ἐκτελοῦν μὲ διάφορα μέσα προστατευτικὰ τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου. Ἀναγκαστικαὶ εἰσφοραὶ τῶν ἐργοδοτῶν, εἰδικὰ ταμεῖα ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, ἄλλα ταμεῖα, πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν, ἐκ μέρους τῶν Δήμων καὶ τῶν Κοινοτήτων; καὶ ἄλλα, παρόμοια, ἐκ μέρους θρησκευτικῶν Ἀδελφοτήτων, μαρτυροῦν ὅτι τὸ κοινωνικὸν πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπῆρξεν ἀρκετὰ εὐεργετικὸν καὶ γόνιμον ὑπὲρ τῶν ὑλικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἀναγκῶν τῶν λαϊκῶν τάξεων.

Ἐὰν χρειάζωνται ἀκόμη καὶ ἄλλα μέτρα, εἶνε ὅμως βέβαιον ὅτι δὲν θὰ ἦτο εἰς ἐφαρμογὴν κανὲν μέτρον, ἀλλὰ θὰ ἐξηκολούθει τρομερὰ ἡ λαϊκὴ στέρησις καὶ καταδυνάστευσις, ἐὰν ὁ κόσμος δὲν εἶχε τὸ

εὐτύχημα νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ καὶ νὰ τὸν ἐπηρεάσῃ ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Καὶ ἐὰν ὑπάρχει ἐλπίς, ὅτι μίαν ἡμέραν τὰ μέτρα ταῦτα θὰ συμπληρωθοῦν, ὥστε εἰς καμμίαν περίστασιν καὶ διὰ κανένα λόγον νὰ μὴ στερῆται κανεὶς τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια τῆς διατηρήσεώς του, ἡ ἐλπὶς αὕτη ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι κοινωνία καὶ Κράτος εἶνε ἐπηρεασμένα ἀπὸ τὰς χριστιανικὰς ἀντιλήψεις καὶ τὰς χριστιανικὰς εὐθύνας. Καὶ τόρα ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν καὶ πρὸς τοὺς ἐργάτας καὶ πρὸς τοὺς ἀκτήμονας χωρικοὺς τὴν ἑξῆς ἀλήθειαν:

Ὅτι ὁ κόσμος δὲν ὑπάρχει μόνον δι' αὐτούς, ἀλλὰ δι' ὅλας τὰς τάξεις πάσης χρησίμου ἐνασχολήσεως καὶ ἐργασίας· ὅτι τὸ ζητητέον εἶνε ὄχι πῶς νὰ φάγῃ ἡ μία τάξις τὴν ἄλλην, ὅπως διδάσκουν ἄθεοι σοσιαλισταί, ἀλλὰ πῶς νὰ ἐναρμονισθῇ ἡ ζωὴ τῶν τάξεων τούτων ὥστε νὰ λείψῃ ὁ ἄγριος ἀνταγωνισμός, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀδύνατον νὰ προκύψῃ διαρκὲς ὄφελος εἰς τάξιν τινά, καὶ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ χριστιανικὴ αὐτῶν ἀδέλφωσις μὲ κοινὴν ἱκανοποίησιν καὶ κοινὴν εὐχαρίστησιν.

Καὶ μαζῆ μὲ τὴν ἀλήθειαν ταύτην εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξαρθῇ ἀκόμη καὶ μία ἄλλη. Εἶνε ἀξιοζήλευτος, ὅστις εἶνε πλούσιος μόνον εἰς ὑλικὰ ἀγαθά, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἐξυψωμένας τὰς πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς δυνάμεις του; Οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας ἀπεκάλουν τὸν τοιοῦτον *χρυσοῦν ἀνδράποδον*, τὸ δὲ Εὐαγγέλιον ταλανίζει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀπορροφῶνται μόνον ἀπὸ τὰς ὑλικὰς τοῦ βίου ἀπόψεις, ἀμέριμνοι περὶ τῆς ψυχικῆς των ἐπεξεργασίας καὶ περὶ τῆς αἰωνίας τύχης των. Ἑπομένως δὲν εἶνε φίλοι, ἀλλὰ χείριστοι ἐχθροὶ τῶν ἐργατῶν, ὅσοι τοὺς γαργαλίζουν, τοὺς ἐξάπτουν διαρκῶς καὶ μόνον μὲ ὑλικὰς ἐπαγγελίας, χωρὶς νὰ τοὺς διδάσκουν ὅτι, καὶ πλουτοῦντες καὶ ὑπερχορταινόμενοι, χωρὶς νὰ μορφώσουν χριστιανικῶς τὰς ψυχάς των, θὰ εἶνε ἀνδράποδα χρυσᾶ ἀλλ' ἀξιοθρήνητα, διότι θὰ ἔχουν σαρκικὴν μόνον ζωήν, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἐξευγενίζουν καὶ δὲν θὰ ἐξωραΐζουν τὰ χαρίσματατα τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος.

Ὁ βίος μας μήπως ἔχει ἀνάγκην ὑλικῶν ἀγαθῶν μόνον; Ἐκτεθειμένοι, καὶ οἱ πλουσιώτεροι, εἰς ποικίλας δοκιμασίας τῆς ζωῆς χρειαζόμεθα καὶ ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν καὶ φιλοσοφίαν χριστιανικήν, θὰ ἦτο δὲ ἀγύρτης ὅστις θὰ ὑπεστήριζεν, ὅτι δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνθρωπος καὶ οἰκογένεια εὐτυχὴς χωρὶς ἀγάπην καὶ ἁρμονίαν καὶ

φήνην, ἡ ὁποία, ταραγμένη ἀθεραπεύτως πολλάκις εἰς τοὺς οἴκους τῶν πλουσίων, εὑρίσκεται μόνον ὅπου ἡ ζωὴ ρυθμίζεται ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ τὴν χριστιανικὴν ἐλπίδα.

Ἄς ζητῶμεν λοιπὸν τὰ πρόσκαιρα, ἀλλ᾽ ἄς ζητῶμεν καὶ τὰ αἰώνια. Ἄς ἐπιδιώκομεν τὰ κάτω, ὅσα δίκαια καὶ εὔλογα, ἀλλ᾽ ἄς ἐπιδιώκομεν καὶ τὰ ἄνω τὰ ἐν οὐρανῷ, τὰ ὁποῖα θὰ μείνουν, ἐνῷ τὰ σαρκικὰ ἀγαθὰ θὰ σβεσθοῦν ἀπὸ τὸν θάνατον. Καὶ κατὰ τὸν ἐπίγειον βίον μας ἄς μὴ λησμονῶμεν τὴν πλήρη ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν ἐξέφρασεν ὁ Παῦλος, ὅταν εἶπεν ὅτι καὶ διὰ τὴν νῦν ζωὴν καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν μᾶς εἶνε ἀπαραίτητος ἡ εὐσέβεια· διότι ἀσεβὴς κοινωνία, καὶ ἀσεβῆ ἄτομα θὰ εἶνε εἰς διαρκῆ δίψαν καὶ διαρκῆ πάλην χωρὶς ποτε ἡ ψυχὴ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαράν.

ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΑΓΓΛΙΚΑΝΩΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

Α΄. Συζήτησις ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ.

[Σύντομα σημειώματα ἀνεπισήμου συζητήσεως γενομένης ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἁγίας Γραφῆς τοῦ Γενικοῦ Θεολογικοῦ Σεμιναρίου τῆς Νέας Ὑόρκης, ἡμέραν Σάββατον, 12/25 Ὀκτωβρίου, 1918]

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 557 τοῦ Θ΄ τόμου)

Μητροπολίτης. Ὁ λαὸς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἀνεγνώριζε τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς ὡς ἀλανθάστους. Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ οἱ Ἐπίσκοποι, συνερχόμενοι ἐν Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, εἶναι ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν ἀλάνθαστοι, ἐφ᾽ ὅσον βεβαίως ἀντιπροσωπεύουσι τὴν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας (ἀποτελουμένης ἐκ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν). Τὸ τοιοῦτο δὲν ἔχει σχέσιν βεβαίως μὲ τὴν θέλησιν τῆς πλειοψηφίας τῆς Συνόδου, διότι αὕτη καὶ μόνη δὲν θὰ ἀντιπροσώπευε τὴν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας. Πολλαὶ Σύνοδοι συνῆλθον, ὡς Οἰκουμενικαί, ἀλλὰ δὲν ἦσαν καὶ δὲν ἀνεγνωρίσθησαν ὡς τοιαῦται, διότι δὲν ἀντιπροσώπευον τὴν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ νὰ ἀναφέρω ἓν ἱστορικὸν παράδειγμα, ἀναφέρομαι εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδον τοῦ 1439. Ἐκεῖ οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἠναγκάσθησαν νὰ ὑπογράψωσι τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου. Ἐὰν εἴχομεν δεχθῇ ὡς ἔγκυρον τὴν πρᾶξιν αὐτῶν, θὰ ἀπετελοῦμεν ἤδη μέρος τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας· εἰς ἓν τού-

τούτοις Ἐπίσκοπος, ὁ Μάρκος ὁ Ἐφέσου, δὲν συνέπραξε πρὸς τοὺς λοιπούς, ἐπέστρεψε καὶ ἀνέφερε τὴν ἀλήθειαν, ὡς πρὸς τὴν ἐξασκηθεῖσαν ἐν τῇ Συνόδῳ ἐκείνῃ βίαν, καὶ ἡ Σύνοδος ἐκείνη ἀπερρίφθη μὴ ἀναγνωρισθέντος τοῦ κύρους αὐτῆς. Ἐπίσης ἀναφέρω ἱστορικόν τι παράδειγμα ἐκ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας. Τοῦτο εἶναι τὸ τοῦ Ἐπισκόπου Καισαρείας Εὐσεβίου, ὅστις, διαρκουσῶν τῶν Ἀρειανικῶν ἐρίδων, ὡμολόγησεν, ὅτι ἐνῷ αὐτὸς προσωπικῶς δὲν ἀπεδέχετο τὸ ὁμοούσιον, ἡ ἐπαρχία του ὅμως ἦτο Ὀρθόδοξος, ἕνεκα δὲ τούτου ἐψήφισεν ὑπὲρ τοῦ ὀρθοδόξου Συμβόλου, διότι ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ εὑρίσκηται ἐν συμφωνίᾳ μὲ τὴν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας του καὶ τοῦ λαοῦ του.

Ἡ φάσις αὕτη, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἔχει μεγίστην σημασίαν σχετικῶς μὲ τὸ συζητούμενον θέμα, διότι ἡ ἕνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν, περὶ τῆς ὁποίας συζητοῦμεν, δὲν εἶναι ἁπλῶς θεολογικὴ ὑπόθεσις ἐνδιαφέρουσα μόνον τοὺς κληρικοὺς καὶ προκαλοῦσα τὴν μεταξὺ τούτων συζήτησιν, ἀλλὰ ζήτημα ἐνδιαφέρον σπουδαίως τοὺς λαοὺς τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ μόνον τότε δύναται νὰ γίνῃ σοβαρῶς περὶ τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος τούτου λόγος, ἐφ᾽ ὅσον ἡ συνείδησις τῶν λαῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀποδεχθῇ αὐτήν. Δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς τὴν σημασίαν τῆς αὐθεντίας τῶν Ἐπισκόπων ἐν τῇ Ἐπισκοπιανῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐὰν ὅλοι οἱ Ἐπίσκοποι συνήρχοντο καὶ ἐκήρυσσον τὴν ἕνωσιν, ἡ τοιαύτη ἀπόφασις δὲν θὰ εἶχε περισσότερον κῦρος τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ Συνόδου, ἐφ᾽ ὅσον ἡ συνείδησις τοῦ λαοῦ δὲν ἤθελεν ἀποδεχθῇ αὐτήν, διότι ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ συνόλου τῶν λαϊκῶν καὶ τῶν κληρικῶν. Πρὶν ἢ ὁριστικῶς ἀποφασισθῇ ἡ ἕνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν, εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον, ὅπως προηγουμένως οἱ λαοὶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐν τῇ συνειδήσει των ἀποδεχθῶσι τὴν τοιαύτην ἕνωσιν.

Ἐπίσκοπος Courtney. Ἀνακεφαλαιῶ τὰ σημεῖα, ἅτινα συνεζητήσαμεν μέχρι τοῦδε:

Α΄. Θὰ ἦτο ἡ Πανιερότης του προπαρεσκευασμένη εἰς τὸ νὰ συμβουλεύσῃ ἐν Συνόδῳ τινὶ Ἐπισκόπων τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, ἐφ᾽ ὅσον ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἐπισήμως θὰ ἀνεγνώριζε τὴν ἱερωσύνην, ὡς ἓν τῶν μυστηρίων· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἐδίδετο βεβαίως ἐπὶ τοῦ πράγματος ἐπίσημός τις ἐξήγησις πρὶν ἢ τοῦτο τεθῇ ἐνώπιον τῆς Συνόδου τῶν δύο Ἐκκλησιῶν

Τοῦτο ἀναγκαίως θὰ ἔφερεν ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ θέσωμεν τὸ ζήτημα πρὸ τῆς γενικῆς τῶν Ἐπισκόπων ἡμῶν Συνελεύσεως, οὕτως ὥστε νὰ γίνουν αἱ ἀναγκαῖαι μεταβολαὶ καὶ προσθῆκαι εἰς τὸ ἄρθρον 39 καὶ τὴν κατήχησιν. Ἡ κατήχησις ἡμῶν ἀναφέρει, ὅτι ὑπάρχουσι δύο μυστήρια ἀναγκαῖα γενικῶς διὰ τὴν σωτηρίαν: Τὸ Βάπτισμα καὶ ἡ Μετάληψις· Τὰ 39 ἄρθρα ἀναφέρουσιν, ὅτι ὑπάρχουσι δύο μυστήρια καθωρισθέντα ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ: Τὸ Βάπτισμα καὶ ἡ Μετάληψις. Εἶναι πολὺ πιθανόν, ὅτι ἡ γνώμη τῶν Θεολόγων δύναται νὰ ἑρμηνεύσῃ ταῦτα ὡς ἑξῆς: Ὅτι ἐνῷ ὑπάρχουσι δύο μόνον μυστήρια καθορισθέντα ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὰ ὡς μικρότερα μυστήρια. Ὑποθέτω, ὅτι θὰ ἀνεμένατε τοιαύτην τινὰ ἐκ μέρους ἡμῶν ἐξήγησιν.

Μητροπολίτης. Τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον συζητοῦμεν τώρα εἶναι μεγίστης σημασίας καὶ θὰ ἔπρεπεν ἕκαστος νὰ γνωρίζῃ τὴν γνώμην τοῦ ἄλλου. Εἶναι ἓν ἐκ τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ὡρισμένως θὰ συζητηθῶσιν εἰς Σύνοδόν τινα, συνέχεται δὲ μετ᾽ ἄλλων τοιούτων, τὰ ὁποῖα φυσικῶς θέλουσι συζητηθῆ. Βεβαίως δὲν δυνάμεθα νὰ συζητήσωμεν ἐνταῦθα ὅλα τὰ ζητήματα ταῦτα.

Ἐπίσκοπος Darlington. Ὁ Πρόεδρός μας λίαν σωφρόνως ἐξεχώρισε δύο σημεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων φαίνεται, ὅτι ἐξ ἑκάστου μέρους πρέπει νὰ γίνῃ ἐνέργεια. Πρῶτον, ὅτι ὁ Μητροπολίτης, ὅταν συνέλθῃ Συνέλευσίς τις Ὀρθοδόξων Ἐπισκόπων, θὰ εἰσηγηθῇ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν καὶ θὰ προσπαθήσῃ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἕνωσιν.

Μητροπολίτης. Βεβαίως εἰς τὴν συγκληθησομένην Σύνοδον θὰ ἀναφέρω, ὅτι πάντες πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐπιθυμητὴν ἡμέραν τῆς ὁριστικῆς ἑνώσεως, καὶ πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ σκοποῦ τούτου θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν προπαρεσκευασμένην διὰ τὴν Σύνοδον ταύτην ἐπιμελῶς συντεταγμένην ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν σημείων, εἰς τὰ ὁποῖα συναντώμεθα καὶ ἐπὶ τῶν σημείων, εἰς τὰ ὁποῖα διαφέρομεν. Θὰ συνηγορήσω ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν ἐπιτροπῆς τινος, ἥτις θὰ συνηντᾶτο μετ᾽ ἐπιτροπῆς ἐκ τῆς ὑμετέρας Ἐκκλησίας, ἵνα δώσωσιν ἐπὶ τῶν σημείων τούτων τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις.

Ἐπίσκοπος Darlington. Ἐκ μέρους ἡμῶν ἐπιθυμεῖτε βεβαίως ἔκθεσιν τοῦ, ὅτι ἀναγνωρίζομεν τὴν Ἱερωσύνην, ὡς μυστήριον.

Μητροπολίτης. Αὐτὸ βεβαίως εἶνε ἓν ἐκ τῶν σημείων, ἀλλὰ θὰ ἔπρεπε νὰ γνωρίζωμεν τὴν γνώμην ὑμῶν καὶ ἐπὶ ἄλλων σημείων.

Ἐπίσκοπος Darlington Καλύτερον ἂς μείνωμεν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς σημείου.

Αἰδ. Emhardt. Σκεπτόμεθα νὰ προβῶμεν εἰς ἐπίσημον δήλωσιν ἐν σχέσει πρὸς τὸ μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης.

Ἐπίσκοπος Darlington. Πρῶτον ἐπιθυμῶ νὰ καταστήσω γνωστόν, ὅτι ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Ἐπισκόπων ὑπάρχει ἐπιτροπεία πρὸς συνεννόησιν μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ταύτης τῆς ἐπιτροπείας ἐγὼ εἶμαι πρόεδρος, ἄλλα δὲ μέλη αὐτῆς εἶνε ὁ παρὼν Ἐπίσκοπος Doleware καὶ ὁ Ἐπίσκοπος New Hampshire, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου μᾶς ἐτηλεγράφησεν, ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ εἶναι παρών. Ἡ ἐπιτροπεία αὐτὴ ἔχει συσταθῇ ἀπὸ πολλοῦ, ἔχει δὲ ὡς μέλη ἑκατὸν δέκα Ἐπισκόπους τῆς Βουλῆς τῶν Ἐπισκόπων. Ἐπίσης ἔχει καθορισθῇ ἄλλη τις ἐπιτροπεία ἀντιπροσωπεύουσα τὴν γενικὴν συνέλευσιν τῶν Ἐπισκόπων διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν καὶ συνίσταται ἐξ Ἐπισκόπων ἱερέων καὶ λαϊκῶν.

Συζητοῦντες ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, πολλάκις ἔχομεν ἔλθει εἰς θετικὰ συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἀπεκρυσταλλώθησαν εἰς ἀποφάσεις.

Εἰς τὰ 39 ἄρθρα καὶ τὴν Κατήχησιν ὁμιλοῦμεν περὶ τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. Βάπτισμα καὶ Μετάληψις, διὰ πάντα, τὰ λοιπὰ δι᾿ ὡρισμένους ἀνθρώπους καὶ εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις.

Ἐπίσκοπος Courtney. Τὰ δύο μυστήρια ἀποτελοῦν ζήτημα πίστεως, τὰ λοιπὰ ζήτημα τάξεως. Ἐκ μέρους μας θὰ ἔπρεπε νὰ τονίσωμεν τὴν ἱερωσύνην περισσότερον, ὡς μυστήριον.

Ἐπίσκοπος Darlington. Ἡ γνώμη τῆς Ἐκκλησίας κατεδείχθη διὰ τρίτης τινὸς Ἐπιτροπείας, τῆς ἐπὶ τῆς ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, ἥτις σκέπτεται περὶ ὅλων τῶν σχετικῶν ζητημάτων. Αἱ τρεῖς αὗται ἐπιτροπεῖαι δεικνύουσι τὸν σοβαρὸν πόθον τῆς Ἐκκλησίας πρὸς γενικὴν ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν.

Αἰδεσ. Emhardt. Ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἐπιτροπεία καθορισθεῖσα ὑπὸ τῆς γενικῆς συνελεύσεως, ἡ τῆς διεθνοῦς συσκέψεως περὶ πίστεως καὶ τάξεως, τῆς ὁποίας γραμματεὺς εἶναι ὁ κύριος Gardiner καὶ διάφορα ἄλλα μέλη, ἅτινα παρακάθηνται εἰς τὴν τράπεζαν ταύτην.

Μητροπολίτης. Ἀντελήφθην, ὅτι γίνεται διάκρισις μεταξὺ δύο μυστηρίων τοῦ Εὐαγγελίου καὶ πέντε μυστηρίων τῆς Ἐκλησίας. Ἀντελήφθην ἐκ παραλλήλου, ὅτι ἔχετε διαφόρους τελετὰς ἀνταποκρινομένας πρὸς τὰ πέντε ταῦτα τελευταῖα μυστήρια. Τώρα βεβαίως ἐὰν θέσητε τὸ ἐρώτημα εἰς ἕνα Θεολόγον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας: θέτετε εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τὰ ἄλλα μυστήρια, εἰς ἣν τὸ Βάπτισμα καὶ τὴν Μετάληψιν; θὰ ἀπαντήσῃ βεβαίως ὄχι. Οὐχ ἧττον, ἐπειδὴ πάντα εἶναι μυστήρια, ἀναγκαίως εἶναι ταῦτα ὑποχρεωτικά, ὡς ἀντικείμενον πίστεως.

Ἐπίσκοπος Darlington. Προκειμένου περὶ γάμου;

Μητροπολίτης. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία παραδέχεται αὐτὸν μυστήριον.

Ἐπίσκοπος Darlington. Τὸ μυστήριον τοῦτο θὰ ἐθεωρεῖτο ὡς ἓν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν σωτηρίαν;

Μητροπολίτης. Ὄχι. Ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶμαι ἄγαμος. Ὁπωσδήποτε μεταξὺ τῶν ἑπτὰ μυστηρίων ὑπάρχει κοινόν τι σημεῖον, τὸ ὁποῖον δικαιολογεῖ τὴν ὀνομασίαν πάντων, ὡς μυστηρίων. Τοῦτο εἶναι ἡ δι' αὐτῶν τοῖς πιστοῖς μεταδιδομένη Χάρις.

Αἰδ. Hall. Οἱ Ἕλληνες φίλοι μας ἐπιθυμοῦσι νὰ γνωρίζωσιν, ἐὰν ἐπισήμως δεχώμεθα, ὅτι ἡ Ἱερωσύνη εἶναι μυστήριον. Διατείνομαι ὅτι τὰ 39 ἄρθρα εἶναι σκοτεινὰ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου. Ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι πράγματι σκοτεινά, εἶναι διότι ταῦτα συνετάχθησαν ἐν τῷ μέσῳ ἀνωμαλωτάτης καταστάσεως. Ἐθεωρήθησαν τότε ἀρκετὰ διὰ νὰ καταπαύσωσι τὰς ἔριδας καί, κατὰ τὸ πλεῖστον, εἶχον πολιτικὸν χαρακτῆρα. Προϋπέθετον τὸ ὑπάρχον ἤδη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σύστημα τὸ ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Προσευχῶν διατετυπωμένον. Τοιουτοτρόπως τὸ βιβλίον τῶν Προσευχῶν ἀπαντᾷ ἐπαρκῶς κατὰ δύο τρόπους εἰς τὸ ἐρώτημά σας. Εἴτε ἀμέσως, ὅτι ἡ Ἱερωσύνη εἶναι μυστήριον, εἴτε ἀναφέρον, ὅτι αὐτὴ τελεῖται ὡς μυστήριον. Διὰ νὰ γίνῃ δὲ τοῦτο, σημαίνει, ὅτι ἐτελεῖτο κατὰ τρόπον προϋποθέτοντα τὴν παροχὴν τῆς Θείας Χάριτος. Ὁ Ἐπίσκοπος, χειροτονῶν ἱερέα, λέγει: «Λάβε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, διὰ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἱερέως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, μεταδιδόμενόν σοι νῦν διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν ἡμετέρων χειρῶν· ἄν τινων τὰς ἁμαρτίας ἀφίῃς, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῇς, κεκράτηνται. καὶ ἔσο πιστὸς οἰκονόμος τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν μυστηρίων αὐτοῦ».

Μητροπολίτης. Τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς Ὀρθοδόξου

'Εκκλησίας ἀναφορικῶς πρὸς τὸ μυστήριον τοῦτο. 'Εὰν τὰ ἐκτεθέντα ἐνταῦθα δὲν ἀντικρουσθῶσιν ὑπὸ ἄλλης τινὸς ἐκθέσεως πίστεως καὶ θεωρηθῶσιν ὡς ἐπίσημα, τότε ἡ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ νὰ τὰ ἀποδεχθῇ.

Αἰδ. Hall. Κατὰ τὴν χειροτονίαν 'Επισκόπου γίνεται χρῆσις τῶν ἑξῆς λέξεων: «Λάβε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ ἔργον τοῦ 'Επισκόπου ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ, μεταδιδόμενόν σοι νῦν διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν ἡμετέρων χειρῶν· καὶ γνώριζε, ὅτι εἶσαι κάτοχος τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἥτις ἐδόθη σοι διὰ τῆς ἐπιθέσεως ταύτης τῶν χειρῶν μας».

Μητροπολίτης. Δι' ὅ,τι ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Hall ἀναφορικῶς πρὸς τὰ μυστήρια καὶ τὰ 39 ἄρθρα, ὡς ὑπηρετοῦντα ἱστορικὸν σκοπὸν καὶ μὴ ἔχοντα θεμελιώδη σημασίαν, ἐκφράζομεν τὴν χαράν μας.

Αἰδ. Hall. 'Εν τῇ 'Εκκλησίᾳ ἡμῶν ποιούμεθα διάκρισιν μεταξὺ τῶν ἐπισήμων ἐκφράσεων τοῦ βιβλίου τῶν Προσευχῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ἐκφράσεων.

Μητροπολίτης. 'Εννοοῦμεν τοῦτο καὶ συμφωνοῦμεν πρὸς αὐτό, ἐφ' ὅσον δὲν πρόκειται περὶ γνώμης ἀνατρεπτικῆς τοῦ δόγματος.

Αἰδ. Hall. 'Επιτρέπεται παρ' ἡμῖν ἀρκετὴ ἐλευθερία ἐν τῇ διατυπώσει τῆς ἀτομικῆς γνώμης. Τοῦτο γίνεται, διότι εὑρισκόμεθα μεταξὺ τοῦ Προτεσταντισμοῦ, διὰ τὴν πολλαπλῆν διαίρεσιν τοῦ ὁποίου εἴμεθα καὶ ἡμεῖς κάπως ὑπεύθυνοι, καὶ τοιουτοτρόπως εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ δίδωμεν ἰδιαιτέραν τινὰ προσοχὴν εἰς τὰς ἐκθέσεις μας. Διότι δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκριζώσωμεν τὰ ζιζάνια ἐκ φόβου μήπως ἐκριζώσωμεν καὶ τὸν σῖτον. 'Αντιλαμβανόμεθα τὴν δύναμιν τῆς ἐργασίας τοῦ συστήματος ἡμῶν καὶ τὴν βοήθειαν, ἣν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα παρέχει τούτῳ. Ὅταν ὑπάρχῃ ἀναζωπύρωσις τῆς πνευματικῆς ζωῆς, καὶ συγχρόνως νομιμότης ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Προσευχῶν, τότε ὑπάρχει καὶ ἀναζωπύρωσις τῆς καθολικῆς διδασκαλίας. Τὸ ὅτι ἡ ἀναζωπύρωσις αὕτη ἔχει πάντοτε καθολικὸν χαρακτῆρα, τοῦτο διαβεβαιοῖ ἡμᾶς, ὅτι ἡ ἐπίσημος θέσις ἡμῶν εἶναι πάντοτε καθολική. 'Ομιλοῦντες περὶ τῶν Συνόδων ἐρωτᾶτε ἡμᾶς περὶ τῆς γνώμης ἡμῶν, ὡς πρὸς τὸ ἀλάνθαστον τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἡμεῖς ὅμως ποιούμεθα διάκρισιν μεταξὺ Οἰκουμενικῶν καὶ Γενικῶν Συνόδων. 'Η Σύνοδος τοῦ 'Αριμινίου ἦτο Γενικὴ Σύνοδος, ἀλλ' οὐχὶ Οἰκουμενική, διότι δὲν ἀντιπροσώπευε τὴν γνώμην τῆς ὅλης 'Εκκλησίας. 'Αποδεχόμεθα ἑκάστην Σύνοδον, ἥτις ἔχει γίνει ἀποδεκτὴ

ὑπὸ τῆς ὅλης Ἐκκλησίας καὶ θὰ πράξωμεν τοῦτο καὶ εἰς τὸ μέλλον. Ἐὰν Σύνοδός τις ἀπετελεῖτο μόνον ἐξ Ἀνατολικῶν Ὀρθοδόξων καὶ Ἀγγλικανῶν, θὰ ἀπεδεχόμεθα αὐτήν, ἐὰν αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς ἐφαίνοντο συμφωνοῦσαι πρὸς τὴν γνώμην τῆς ὅλης Ἐκκλησίας. Ὁ Μητροπολίτης εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι καὶ ἡ συνείδησις τοῦ λαοῦ πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰ γενόμενα καὶ ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι πρέπει νὰ ἀντιπροσωπεύωσι τὸν λαόν. Τοῦτο εἶναι ὁ τύπος τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἡ διοικοῦσα ἀρχὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ Γενικὴ Συνέλευσις, ἀποτελεῖται ἐκ δύο σωμάτων, τῆς βουλῆς τῶν Ἐπισκόπων καὶ τῆς βουλῆς τῶν ἱερέων καὶ λαϊκῶν. Ἡ αὐθεντία τῶν Ἐπισκόπων εἶναι ἀνεγνωρισμένη. Οὐχ ἧττον οἱ Ἐπίσκοποι, χάριν τῆς ἑνότητος καὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς σημασίας τῶν λαῶν, συνεφώνησαν εἰς τὸ νὰ ἐνεργῶσιν ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τοὺς νόμους τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Ἄλλη ἐρώτησις εἶνε ἡ ἀναφερομένη πρὸς τὰ 39 ἄρθρα. Ἡ Ἀμερικανικὴ Ἐκκλησία εὐθὺς μετὰ τὴν ὀργάνωσιν αὐτῆς ἀπεδέχθη τὰ 39 ἄρθρα, ἀλλὰ παρ' οὐδενὸς ἀπαιτεῖ τὴν ἀποδοχὴν αὐτῶν. Εἶναι ἁπλῶς δεῖγμα συνδέσμου καὶ ἑνότητος ἡμῶν μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Δὲν διδάσκονται εἰς ὅλας τὰς Θεολογικὰς ἡμῶν Σχολὰς καὶ μόνον εἰς μίαν, ἢ δύο ἐξ αὐτῶν δίδεται ἰδιαιτέρα εἰς αὐτὰ προσοχή. Εἰς τὴν ἡμετέραν Θεολογικὴν Σχολὴν δὲν ὑπάρχει σχετικὸν μάθημα. Ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἀναγινώσκονται, ὡς τὸ ἓν μέρος τηλεφωνικῆς συνδιαλέξεως· τὸ ἄλλο μέρος ἦτο κατάστασις συγχύσεως πολλῶν συγκρουομένων φωνῶν ἀκολουθουσῶν τὴν ἐκ Ρώμης ἐπανάστασιν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη ἐπιμελοῦς σπουδῆς τῆς πλήρους συγχύσεως περιόδου ταύτης, πρὸς κατανόησιν τῶν 39 ἄρθρων. Ὅταν ἡ σπουδὴ αὕτη τεθῇ ὡς βάσις, τότε φαίνεται ὅτι τὰ 39 ἄρθρα δὲν ἀπαρνοῦνται οὐδεμίαν καθολικὴν διδασκαλίαν. Τὸ δὲ 20ὸν ἄρθρον ἀναφέρει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴν αὐθεντίαν νὰ συζητῇ ζητήματα πίστεως.

Μητροπολίτης. Μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Hall νομίζω, ὅτι ἐὰν ζήτημά τι ἐγερθῇ τελικῶς, τότε θὰ φανερωθῇ, ὅτι ὡρισμένα τινὰ πράγματα, ἀνεγνωρισμένα ἐπισήμως, δὲν θεωροῦνται ὑποχρεωτικά. Τοῦτο δὲν θὰ ἔκαμνεν ἴσως καλὴν ἐντύπωσιν, διότι πῶς θὰ ἠδύναντο νὰ ἀναγνωρίζωνται ἀντικείμενά τινα ἐπισήμως, ἀγνοούμενα πρακτικῶς.

[Ἕπεται συνέχεια]

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΑΓΓΛΙΑΣ

[Ἀνταπόκρισις]

Ἐν Λονδίνῳ, 19 Ἰουνίου 1919

Ὁ Ἐπίσκοπος Ὀξφόρδης παρῃτήθη πρό τινος τῆς Ἐπισκοπῆς του. Καὶ ἐν μὲν τῇ σχετικῇ πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κανταβρυγίας ἀναφορᾷ του ὡς λόγον τῆς παραιτήσεώς του φέρει, ὅτι σκοπεῖ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς σοβαρωτέρας ἐπιστημονικὰς συγγραφάς, εἰς τὰς ὁποίας δὲν δύναται ν' ἀφοσιωθῇ ὡς ἐν ἐνεργείᾳ Ἐπίσκοπος δι' ἔλλειψιν χρόνου, φαίνεται δ' ὅμως ὅτι εἰς τὴν παραίτησίν του συνετέλεσε καί τις διαφορὰ γνωμῶν ἐν ζωτικῷ ζητήματι τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ζήτημα δὲ τοῦτο εἶνε τὸ ἑξῆς. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κανταβρυγίας συνέταξε καὶ ὑπέβαλε πρὸς ψήφισιν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον καλούμενον Enabling Bill, διὰ τοῦ ὁποίου συνιστᾶται ἴδιον Νομοθετικὸν Σῶμα τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐκ κληρικῶν μὲν καὶ λαϊκῶν μελῶν συγκείμενον, ἀνεξάρτητον δὲ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων καὶ τῆς τῶν Λόρδων καὶ ὑπὸ την ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν δύο τούτων Βουλῶν διατελοῦν. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἤγειρε μεγάλην συζήτησιν ἔν τε τῷ πολιτικῷ καὶ τῷ ἐκκλησιαστικῷ τύπῳ, τινῶν μὲν τασσομένων ὑπὲρ αὐτοῦ, ἄλλων δὲ κατ' αὐτοῦ καταφερομένων. Ὁ κυριώτερος λόγος, τὸν ὁποῖον προβάλλει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κανταβρυγίας ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, εἶνε ἡ δυσκολία, τὴν ὁποίαν—λέγει—συνήντησε πάντοτε ἐκ μέρους τῶν δύο Βουλῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ψήφισιν ἐκκλησιαστικῶν νομοσχεδίων, ἕνεκα τῆς πληθώρας τῆς ὕλης, τὴν ὁποίαν αἱ δύο Βουλαὶ εἶχον πρὸς μελέτην καί, ἐπομένως, δὲν ηὐκαίρουν νὰ ἀσχοληθῶσι μὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα. Ἡ πίστις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κανταβρυγίας εἰς τὴν ὠφελιμότητα τοῦ νομοσχεδίου εἶνε ἀκλόνητος. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ οἱ διατεινόμενοι, ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο θὰ μεταβάλῃ τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ Ἐθνικῆς καὶ Ἐπισήμου Ἐκκλησίας τοῦ Κράτους εἰς μίαν τῶν πολλῶν χριστιανικῶν ἀποχρώσεων, αἱ ὁποῖαι ὑφίστανται ἐν τῷ Ἡνωμένῳ Βασιλείῳ. Τὸ νομοσχέδιον δὲν ἐψηφίσθη ἔτι καὶ δὲν γνωρίζω ἂν θὰ ψηφισθῇ. Ἐὰν δὲ ψηφιζόμενον θὰ ὠφελήσῃ ἢ θὰ βλάψῃ τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν, οὐδεὶς γνωρίζει· τὸ μέλλον θὰ δείξῃ. Δὲν νομίζω ὅμως, ὅτι ὠφελεῖται μία Ἐκκλησία ἀποξενουμένη ἀπὸ τοῦ Νομοθετικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος τοῦ Κρά-

τους. Καὶ ἄλλοι Ἐπίσκοποι παρῃτήθησαν προσφάτως, προβάλλοντες λόγους ἡλικίας καὶ ἐπιθυμίας πρὸς μελέτας. Ὥστε πέντε Ἐπισκοπαὶ χηρεύουσι νῦν ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐὰν αἱ ἀλλεπάλληλοι αὗται παραιτήσεις λόγον ἔχωσι τὸ περίφημον Enabling Bill, δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω.

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ ἐνταῦθα Πανεπιστημίου συνελθοῦσα πρό τινος χρόνου ἐψήφισε καὶ εἰσήγαγε νέον ἄρθρον εἰς τὸν Κανονισμόν της, κατὰ τὸ ὁποῖον πᾶς χριστιανὸς σπουδαστὴς τῆς Θεολογίας, εἰς οἱονδήποτε δόγμα ἀνήκων, θὰ λαμβάνῃ δίπλωμα καὶ βαθμὸν Θεολογίας. Εἶνε δὲ γνωστόν, ὅτι μέχρι τοῦδε μόνα τὰ μέλη τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐδικαιοῦντο νὰ λαμβάνωσι βαθμὸν ἐν τῇ Θεολογίᾳ, οἱ δὲ λοιποὶ σπουδασταί, μέλη ἄλλων Ἐκκλησιῶν, καίτοι ἐσπούδαζον Θεολογίαν, ἐλάμβανον βαθμὸν Φιλολογίας. Ὥστε οἱ μέλλοντες νὰ ἔλθωσιν ἐνταῦθα ἡμέτεροι Θεολόγοι θὰ λάβωσι βαθμὸν εἰς τὴν Θεολογίαν.

Ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου ἐνταῦθα, τὸν ὁποῖον εἶδον σήμερον, μὲ ἐπληροφόρησεν, ὅτι ὁ Κύριος Βενιζέλος, ὁ ὁποῖος ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα διὰ νὰ λάβῃ τὸν βαθμὸν τοῦ Doctor, ἀδυνατεῖ νὰ ἔλθῃ ἕνεκα τῆς ἀφίξεως εἰς Παρισίους τῆς Τουρκικῆς Ἀντιπροσωπείας διὰ τὴν εἰρήνην. Ἡ φήμη τῆς ἐλεύσεως τοῦ κ. Βενιζέλου ἤγειρε μέγα ἐνδιαφέρον ἐνταῦθα, γνωστοῦ ὄντος πόσον θαυμάζεται καὶ ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ ὁ ἡμέτερος ἐθνικὸς ἀνήρ.

Ἡ πόλις τῆς Ὀξφόρδης εἶνε τώρα πλήρης ἀπὸ σπουδαστὰς ἀπολυομένους ἐκ τοῦ στρρτοῦ, ὥστε ἡ εἴσοδος αὐτῶν εἰς τὰ Colleges εἶνε ἀδύνατος, ἑκατοντάδες δ' ἐξ αὐτῶν διαμένουσιν ἐν τῇ πόλει. Διὰ τοῦτο, παρ' ὅλας τὰς προσπαθείας μας, κανεὶς ἐξ ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων κατώρθωσε νὰ εἰσαχθῇ εἴς τι College.

Α. Παπακωνσταντινου
Διάκονος

ΔΙΑ ΤΑΣ ΤΟΥΡΚΙΚΑΣ ΩΜΟΤΗΤΑΣ

Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει θρησκευτικοὶ ἀρχηγοὶ τῶν ἐν Ἀνατολῇ χριστιανῶν διεβίβασαν πρὸς τὴν ἐν Παρισίοις Συνδιάσκεψιν τὴν ἀκόλουθον τηλεγραφικὴν ἔκκλησιν διὰ τὰς Τουρκικὰς ὠμότητας:

Οἱ ὑπογεγραμμένοι θρησκευτικοὶ ἀρχηγοὶ τῶν ἐν Ἀνατολῇ Χριστιανῶν λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν τῆς Δια-

σκέψεως· ὅτι, ἀφ' ἧς ὑπεγράφη ἡ ἀνακωχή, ἐκράτησαν τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ὑπάτους Ἁρμοστὰς τῶν Μ. Δυνάμεων τακτικῶς ἐνημέρους ὅλων τῶν βιαιοπραγιῶν, εἰς ἃς δὲν ἔπαυσαν καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα προβαίνοντες οἱ Τοῦρκοι κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

Αἱ τελευταῖαι ἐπὶ τούτῳ πληροφορίαι ἡμῶν ἐβεβαιώθησαν καὶ ἐκ τῶν ἐκθέσεων, ἃς ἀπ' εὐθείας οἱ Ὕπατοι Ἁρμοσταὶ συνέλεξαν. Ἀποδεικνύουν δὲ αὗται, ὅτι αἱ βιαιοπραγίαι ἐπιτεινόμεναι λαμβάνουν μορφὴν βαρυτέραν καὶ σοβαροτέραν ὁσημέραι εἰς ὅλας τὰς ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν διοίκησιν περιφερείας, μηδὲ τῆς Πρωτευούσης ἐξαιρουμένης.

Ὁ Τουρκικὸς λαὸς καὶ ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἐμπνέονται ἀπὸ ἐθνικὰς πανισλαμιστικὰς ἀρχὰς καὶ ἐνεργοῦσιν ἐκ παραλλήλου, ὅπως τρομοκρατήσουν τοὺς χριστιανικοὺς πληθυσμοὺς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ προκαταλάβωσι τὰς Μ· Δυνάμεις δι' ἀορίστων ἀπειλῶν.

Ἡ παράτασις τῆς ἀπαισίας ταύτης καταστάσεως πραγμάτων, ἐνθαρρύνουσα τὰς ἀνωτέρω τάσεις, ἤθελεν ἀγάγει εἰς γενικωτέραν καταστροφήν.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀπευθύνουν πρὸς τὴν Συνδιάσκεψιν θερμὴν ἔκκλησιν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι αὕτη, λαμβάνουσα ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν πραγμάτων, θὰ λάβῃ τὰ μέτρα, ἅτινα θέλουσι τῇ φανῇ προσφορώτερα διὰ τὴν ἀποκατάστασιν καὶ τήρησιν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀσφαλείας εἰς τὰς περιφερείας μας.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ***Δωρόθεος****. ὁ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων* ***Ζαβέν****, ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Πατριάρχου τῶν Καθολικῶν Ἀρμενίων* ***Παγιατσιάν****, ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Προτεσταντικῆς Ἀρμενικῆς Κοινότητος* ***Μπαγιατζιάν****».*

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΘΑ ΔΟΘΗ ΤΕΡΜΑ;

Τὰ σπαραξικάρδια ἀλλεπάλληλα ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας ἀγγέλματα περὶ τῶν φρικτῶν μαρτυρίων, εἰς ἃ ὑποβάλλεται ὁ τρισμάρτυς χριστιανικὸς πληθυσμὸς ὑπὸ τῶν ἀποπτυσάντων πάντα χαλινὸν Τούρκων, συγκινοῦσι μυχιαίτατα πᾶσαν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Ὁλόκληρος ἡ μακραίων ἐπὶ τῶν δυσμοίρων χριστιανικῶν λαῶν τουρκικὴ δεσποτεία ἦτο σειρὰ ἀπανθρωποτάτων βασάνων. ἐν ταῖς ὁποίαις ἡ σφαγὴ ἦτο τὸ ἐλαφρότερον

τῶν δεινῶν. Αἱ λεπτομέρειαι ὅμως τῶν κακουργιῶν τοῦ σφαδάζοντος ἐν τῷ τελευταίῳ ἐπιθανατίῳ ῥόγχῳ θηρίου ὑπερβαίνουσι πᾶσαν φαντασίαν. Ἐπανειλημμέναι διαμαρτυρίαι καὶ ἐκκλήσεις ἀπηυθύνθησαν ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων τῶν σπαρασσομένων ἀλυτρώτων πρὸς τοὺς δυναμένους νὰ στήσωσι τὰς κυριολεκτικῶς ἀλαλήτους ταύτας ὠμότητας. Νὰ ἐλπίσωμεν, ἆρά γε, ὅτι ἡ ἀνωτέρω δημοσιευομένη ἔκκλησις τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν θὰ εἶνε ἡ τελευταία, τιθεμένου ὁριστικῶς τέρματος εἰς τὴν κακοῦργον τουρκικὴν λύσσαν;

ΔΙΔΑΧΘΩΜΕΝ

Τῇ 26 Ἰουνίου ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς παρέθηκε τιμητικὸν γεῦμα πρὸς τὸν Ἀμερικανικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει του ἐξ Ἑλλάδος. Ἐκ τῶν κατὰ τὰ ἐπιδόρπια προσφωνήσεων τῶν ἐπιφανεστέρων συνδαιτυμόνων, ἐν οἷς ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Διομήδης, ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Περιθάλψεως κ. Σῖμος, ὁ ὑφυπουργὸς τοῦ Ὑγειονομικοῦ κ. Ἀθανασάκης, ὁ ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ἀμερικ. Ἐρ. Σταυροῦ κ. Κὰπς καὶ ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἀμερικῆς κ. Δρόππερς, πολλὰ ἔχομεν νὰ διδαχθῶμεν παρὰ μὲν τῶν ἡμετέρων περὶ τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ τρόπου τῆς πρὸς τοὺς πάσχοντας εὐεργεσίας τῶν φίλων Ἀμερικανῶν καὶ περὶ τοῦ πῶς γνωρίζει ὁ Ἕλλην νὰ εὐγνωμονῇ, παρὰ δὲ τούτων ἀπέραντον εὐγένειαν αἰσθημάτων καὶ ἀληθῶς χριστιανικὴν καλωσύνην. Δώδεκα καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια δραχμῶν ἐδαπάνησεν ὁ Ἀμερικανικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ὑπὲρ τῶν δεινοπαθησάντων Ἑλλήνων,—ἑκατομμύρια εἰσενεχθέντα προθύμως ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς καὶ φιλανθρώπου Ἀμερικανικοῦ λαοῦ. Πρόσφυγες καὶ παλινοστοῦντες ἐτράφησαν, ἐνεδύθησαν καὶ ἐθεραπεύθησαν,—θύματα τῶν βουλγαροτουρκικῶν θηριωδιῶν. Σταθμοὶ βοηθειῶν ἐλειτούργησαν ἐν Ξάνθῃ, Δεδεαγάτς, Τυρνόβῳ, Καβάλλα, Παγγαίῳ, Σέρραις καὶ Δράμᾳ μετὰ τῶν περιφερειῶν των. Καὶ διενεμήθησαν δι' αὐτῶν 2,825,496 μερίδες ἄρτου, 410,043 ἐνδυμασίαι, ἐβοηθήθησαν δὲ χρηματικῶς 198,287 ἄτομα. Ἰατρεῖα παρέσχον τὴν βοήθειάν των εἰς 8.781 ἀσθενεῖς. Ἰατροὶ καὶ νοσοκόμοι Ἀμερικανοὶ περιέθαλψαν καὶ ἐδίδαξαν, ἀκούραστοι καὶ ἀνύστακτοι, μετὰ ζήλου, ἐπιμονῆς, ἐπιμονῆς καὶ θαυμαστῆς δυνάμεων ἐντάσεως. Ἔτι πλέον: ὅσοι τῶν Ἀμερικανῶν φιλανθρώπων ἐπανέκαμψαν ἐν τῷ μεταξὺ εἰς Ἀμερικήν, ἐν Ἑλλάδι ὡς Ἀμερικανοὶ δράσαντες, ἐκεῖ ἐποίησαν ἔργον Ἑλλήνων. Κατέ-

στησαν δῆλα δὴ οἱ διαπρύσιοι κήρυκες τῶν ἀναμφισβητήτων δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τῶν φοβερῶν μαρτυρίων, ἅτινα ὑπέστησαν οἱ ἑλληνικοὶ πληθυσμοί, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους διὰ τῆς συνενώσεως τῶν ἀλυτρώτων μετὰ τῆς ἐλευθέρας Μητρὸς Ἑλλάδος.

ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΠΕΡΙ ΗΜΩΝ

Οἱ τὸν Ἀμερικανικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν ἀποτελοῦντες, πρὸς τιμὴν τῶν ὁποίων παρετέθη τὸ ἀποχαιρετιστήριον γεῦμα, ἐν ταῖς ἀντιφωνήσεσί των διετράνωσαν τὴν εἰλικρινῆ των πρὸς τὴν Ἑλλάδα συμπάθειαν διὰ λόγων, οἵτινες ἐπιβάλλουσιν εἰς ἡμᾶς ὑποχρεώσεις πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. «Συνδεόμεθα—εἶπεν ὁ κ. Κάπς, συνδεόμεθα πρὸς τὴν χώραν ταύτην διὰ πολλαπλῶν δεσμῶν. Ἤλθομεν νὰ ἐκφράσωμεν εὐλάβειαν πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, πρὸς ἣν ὀφείλομεν τόσον ὑψηλὰ ἰδεώδη εἰς τὴν φιλολογίαν, τὴν τέχνην, τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν πολιτείαν. Μετεδώκαμεν τὸ συναίσθημα τοῦτο τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς ὑμᾶς, τοὺς σημερινοὺς Ἕλληνας, καὶ τώρα, ἀφοῦ ἐζήσαμεν τοὺς ἐννέα τούτους μῆνας ἐν μέσῳ ὑμῶν, σᾶς θαυμάζομεν δι' ὅ,τι ἐπιτελεῖται καὶ δι' ὅσα ποθεῖτε ἐθνικῶς.... λόγῳ τῆς πολυμήνου διαμονῆς μας ἐνταῦθα, ἔσχομεν ἐξαιρετικὰς εὐκαιρίας νὰ ἴδωμεν τί ἔκαμεν ἡ Ἑλλὰς καὶ πόσον ἀξίζει πᾶσαν ἐμπιστοσύνην διὰ τὰς εὐθύνας, αἵτινες εὑρίσκονται πρὸ αὐτῆς.... Πανταχοῦ εἴδομεν μετὰ θαυμασμοῦ πόσον ἀποτελεσματικῶς ἡ Ἑλλὰς ἐργάζεται ὡς ἐκπολιτιστικὴ δύναμις. Ἰδιαιτέρως ἐξεπλάγην ἐκ τῆς μεταβολῆς, ἥτις ἐπετεύχθη ἐντὸς ἓξ ἐτῶν εἰς τὴν Νότιον Ἤπειρον.

Ἡ χώρα ἐκείνη μόλις ἀπελευθερωθεῖσα τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ, εἶναι τώρα τόσον εὐτυχὴς καὶ εὐδαίμων. Ἔχει Σχολάς, Νοσκομεῖα καὶ πᾶν ἵδρυμα ἐλευθερίας καὶ φωτισμοῦ. Λαοὶ διαφόρων φυλῶν καὶ θρησκειῶν ζοῦν ἐν εἰρήνῃ ὁ εἷς παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἄλλου. Ἀρχὴν ἀναλόγου ἐργασίας παρετηρήσαμεν καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Μεγάλην ἱκανοποίησιν αἰσθάνομαι ἐγὼ προσωπικῶς καὶ εἰλικρινῆ χαράν, βλέπων ὅτι ἡ Ἑλλὰς προώδευσε τόσον εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν της πόθων, ὥστε ὅλοι οἱ Ἑλληνόφωνοι λαοὶ νὰ κυβερνῶνται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σημαίαν».

Ταῦτα λέγουσιν οἱ Ἀμερικανοὶ περὶ ἡμῶν. Διὰ συντόνου ἐργασίας ἂς ἀναγκάζωμεν τοὺς ξένους νὰ ἀποκομίζωσιν ἀκόμη καλλιτέρας ἐντυπώσεις.

ΟΙΚΤΡΑ ΠΑΡΑΝΟΗΣΙΣ

Μία ἐφημερὶς, ἡ ὁποία ἀγωνίζεται νὰ φέρῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν εὐτυχίαν τοῦ Κράτους τῶν Μπολσεβίκων, παρωργίσθη διότι εἰς τινα ὁμιλίαν του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης εἶπεν, ὅτι ὁ θετικισμὸς ἡττήθη ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Γερμανίας, ἐνῷ ὁ εὐαγγελικὸς ἰδεαλισμὸς θριαμβεύει ἐν τῷ προσώπῳ τῶν νικητῶν συμμάχων.

Ὅλος ὁ κόσμος, λέγει, γνωρίζει, ὅτι ἡ χώρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἐκπαίδευσις δὲν ἦτο χειραφετημένη ἀπὸ τὸν κλῆρον, ἦτο ἡ Γερμανία· καὶ αἱ χῶραι, ὅπου ὁ κλῆρος εἰς οὐδεμίαν σχέσιν εὑρίσκεται μὲ τὴν ἐκπαίδευσιν, εἶνε αἱ νικήτριαι σύμμαχοί μας Γαλλία, Ἰταλία καὶ Ἀγγλία - ἐδυσκολεύθη νὰ προσθέσῃ καὶ ἡ Ἀμερική.—Οἰκτρὰ παρανόησις! Φαντάζονται, ὅτι καταπολέμησις τῶν ἀντιθρησκευτικῶν τάσεων πότε ὡς ἐκπαιδευτικὴ θεωρία καὶ πότε ὡς ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ ἐργάτου ἐκφαινομένων, σημαίνει καὶ συμπάθειαν πρὸς τοὺς ἐκμεταλλευτὰς τῆς θρησκείας ὑπὲρ σκοπῶν, οἱ ὁποῖοι εἶνε αὐτὴ ἡ πρακτικὴ ἐμφάνισις τοῦ δόγματος τοῦ θετικισμοῦ.

Ὅλος ὁ κόσμος πράγματι γνωρίζει, ὅτι ὁ Καϊζερισμὸς διεκήρυττεν ὅτι εἶχε συμμαχίαν ὄχι μόνον μὲ τὸν Θεὸν τῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν Ἀλλὰχ τῶν Μουσουλμάνων, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἀγνοεῖ, ὅτι τὴν πεποίθησίν του ἐπὶ τὴν νίκην τὴν ἐστήριζεν ἐπὶ τῶν *θετικῶν δεδομένων*, ἕνεκα τῶν ὁποίων καὶ δὲν ἐσκοτίζετο ἂν ὁ πόλεμος ὁλόκληρος καὶ ὁ τρόπος τῆς διεξαγωγῆς αὐτοῦ ἦτο ἀναίρεσις πάσης ἠθικῆς ἀρχῆς, ὅπως ἐπίσης κανεὶς δὲν ἀγνοεῖ ὅτι ὁ γερμανικὸς ρατσιοναλισμὸς κατώρθωσε νὰ κατασκευάσῃ Χριστιανισμὸν χωρὶς Χριστόν.

Τὸ παράδοξον ὅμως εἶνε, ὅτι προσπαθοῦν νά πείσουν ἑαυτοὺς ὅτι ἡ θρησκεία εἶνε ἄσχετος πρὸς τὸν ἰδεαλισμόν, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ σημαία τῶν Συμμάχων. Θεωροῦμεν περιττὸν καὶ νὰ ὁμιλήσωμεν διὰ τὴν θρησκευτικότητα τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ.

Ἂς λάβωμεν ὑπ' ὄψιν διὰ τοῦτο μόνην τὴν Γαλλίαν, ἥτις ἀπὸ τοῦ νόμου περὶ χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας χαρακτηρίζεται ὡς ἄθρησκος, οὐχὶ ὡς Χώρα, ἀλλὰ ὡς Κράτος. Ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου μέχρι τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου εἶχον παρέλθει *ὀκτὼ* μόνον ἔτη. Εἰς τὰ ὀκτὼ λοιπὸν αὐτὰ ἔτη ἐγεννήθησαν καὶ ἐξεπαιδεύθησαν οἱ νικηταὶ τοῦ Μάρνη; Τοῦ νόμου αὐτοῦ καρπὸς εἶνε οἱ ἀνδρεῖοι *ποαλῦ*, οἱ δαμάσαντες τὸ γερμανικὸν θηρίον; Τοὐλάχιστον

εἶνε γνωστόν, ὅτι ὁ Ἀρχιστράτηγος Φός, γνωστὸς εἰς ὅλην τὴν Γαλλίαν ὡς ἄνθρωπος θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, δὲν ἔλειψε νὰ ὑπομνήσῃ τὴν ἰδιότητά του ταύτην εἰς τὸν Κλεμανσώ, ὅταν οὗτος τῷ ἀνέθετε τὴν ἀρχιστρατηγίαν, θέλων πάντως διὰ τῆς ὑπομνήσεως ταύτης νὰ εἴπῃ, ὅτι, ἐὰν τὸ Κράτος ἐκήρυξεν ἑαυτὸ ἐν οὐδετερότητι ἀπέναντι τῶν θρησκευμάτων, οἱ πολῖταί του ὅμως ἀντλοῦν τὴν δύναμιν νὰ θυσιάζωνται ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς θρησκευτικῆς των πίστεως.

Θὰ προσθέσωμεν διὰ τοὺς ἀγνοοῦντας ὅτι, ἐὰν ἐπλήγησαν οἱ κληρικοὶ κύκλοι πρὸς στιγμὴν διὰ τοῦ νόμου τοῦ χωρισμοῦ, ὅστις ἀπεστέρησε τὸν κλῆρον τῆς ἀπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου μισθοδοσίας αὐτοῦ, ἡ θρησκευτικότης ὅμως τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ ὄχι μόνον δὲν ἐξησθένησε διὰ τοῦ νόμου τούτου, ἀλλὰ καὶ ἐνισχύθη ἔτι περισσότερον, ὅπως ἀκριβῶς προέλεγον οἱ βλέποντες αὐτὸν ὄχι μὲ τὸν φακὸν τοῦ ἀντιδημοκρατικοῦ πνεύματος τοῦ Βατικανοῦ, πρὸς τὸ ὁποῖον κάκιστα ποιοῦσιν ἐξομοιοῦντες τὸ πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

ΚΑΤ᾿ ΕΚΛΟΓΗΝ

— Ἀνταποκριτὴς τοῦ «Ἐμπρὸς» ἐκ ΚΠόλεως ἀναφέρει καταχθόνιον τουρκικὸν σχέδιον εἰς βάρος τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας μας.

Χόδζας τις, δῆλα δή, μὲ δύο γέροντας μουσουλμάνους φιλησύχους μεταβάντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα κατήγγειλαν, ὅτι μελετᾶται ὑπὸ ἐξημμένων Τούρκων πραξικόπημα κατὰ τοῦ Πατριαρχείου

Ἐσχεδίασαν νὰ πυρπολήσουν αὐτὸ τὴν νύκτα ἐκείνην, ἀνάπτοντες θρυαλλίδας ἐκ πολλῶν συγχρόνως μερῶν.

Τὰ Πατριαρχεῖα, κατὰ τὸ πλεῖστον ξύλινα ὄντα, θὰ ἐπυρπολοῦντο ἀμέσως.

Ὅλα νὰ τὰ περιμένῃ κανεὶς ἀπὸ τὸν φανατισμένον καὶ φανατιζόμενον τουρκικὸν ὄχλον, ἀφοῦ ἀπό τινος ὅλας τὰς σατανικὰς ἐπινοίας ἐφαρμόζουν οἱ Τοῦρκοι πρὸς βασανισμὸν καὶ ἐξόντωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου.

— Ἐν τῇ περὶ τῶν ὠμοτήτων τῶν Τούρκων ἐν Μ. Ἀσίᾳ ἐκθέσει του ὁ ὑποστράτηγος κ. Νίδερ ἀναφέρει, ὅτι ὁ ἀείμνηστος μάρτυς ἁγιοταφίτης Ἀρχιμανδρίτης Ματθίας σουβλιζόμενος ὑπὸ τῶν τυράννων του ὑπεχρεοῦτο νὰ κραυγάζῃ «Ζήτω ὁ Βενιζέλος!»

— Ὁ Οὐίλσων ἐπιστρέψας εἰς Ἀμερικὴν καὶ ὁμιλήσας ἐπὶ τῆς εἰρήνης ἐν τῷ Κάρνετζη Χώλλ, εἶπε σὺν ἄλλοις, ὅτι ἡ ὑπό τινων ἐπικρινομένη συνθήκη τῆς εἰρήνης παρουσιάζει πᾶν ὅ,τι ἦτο ἀνθρωπίνως δυνατὸν νὰ γείνῃ, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου καὶ νὰ ἱκανοποιηθοῦν αἱ ἀρχαὶ ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ὁποίων ὁ Ἀμερικ λαὸς συμμετέσχεν εἰς τὸν πόλεμον

Οἱ Στρωμνιτσιῶται ἐξέφρασαν δι᾿ ὑπομνήματος τηλεγραφικοῦ πρὸς τὴν Συνδιάσκεψιν τὴν βαθεῖάν των λύπην ἐπὶ τῇ εἰδήσει ὅτι δὲν ἑνοῦνται μὲ τὴν Ἑλλάδα.

— Μεγάλη διεξήχθη διαμάχη ἐν τῇ Γερμανικῇ Βουλῇ μεταξὺ τῶν βουλευτῶν τοῦ «Καθολικοῦ Κέντρου καὶ τῶν σοσιαλιστῶν δημοκρατῶν διὰ τὸ ζήτημα τῶν σχολείων.

Οἱ πρῶτοι θέλουν νὰ τηρηθοῦν αἱ θρησκευτικαὶ διατάξεις τοὐλάχιστον διὰ τὰ ἀνώτερα σχολεῖα.

Ἐνῷ οἱ δεύτεροι ἀπαιτοῦν τὸν ἐξοστρακισμὸν τῆς θρησκείας ἐκ τοῦ Σχολείου.

— Ἡ Γερμανικὴ Ἐθνοσυνέλευσις ἐπεκύρωσεν ἐπὶ τέλους τὴν συνθήκην τῆς εἰρήνης.

— Τὴν 29ην Ἰουνίου ἑορτάζοντος τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας Πέτρου, ἐν τῷ Ρωσικῷ ναῷ ἐτελέσθη δοξολογία παρισταμένων πολλῶν ἐπισήμων

Ὁ βασιλεὺς ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια ἐν Καστέλλᾳ, ἔνθα διέτριβεν ἐπὶ θεραπείᾳ.

Ἤδη ἡ Α. Μ· ἀνεχώρησεν ὁριστικῶς εἰς Σερβίαν μέσῳ Θεσσαλονίκης.

— Μετ᾽ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐνταῦθα ἐπανηγυρίσθη ἡ ἐθνικὴ τῆς δημοκρατίας ἑορτὴ τῶν Γάλλων.

Ἡ πόλις ἐσημαιοστολίσθη καὶ ἐφωταγωγήθη, τηλεγραφήματα δὲ συγχαρητήρια διεβιβάσθησαν ἀπὸ μέρους πολλῶν ἀρχῶν πρὸς τὸν κ. Κλεμανσῶ.

Συνεχάρη καὶ ὁ κ Πρύτανις τῶν Πανεπιστημίων δι᾽ ὡραίου τηλεγραφήματος.

— Οἱ Μητροπολῖται Ἰκονίου Προκόπιος καὶ Φιλαδελφείας Χρυσόστομος μετέβησαν εἰς Σμύρνην.

— Μεγαλοπρεπέστατα ἐπανηγυρίσθη ἐν Παρισίοις ἡ ἑορτὴ τῆς εἰρήνης.

Μεταξὺ τῶν θριαμβευτικῶν παραστάσεων τῆς νίκης ἔγεινε καὶ ἡ τῆς νίκης τοῦ Σκρᾶ μὲ ὡραῖον σύμπλεγμα ἑλληνικῶν καὶ γαλλικῶν σημαιῶν.

Μεταξὺ τῶν παρελασάντων στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων πάντων τῶν συμμάχων ἤρχετο, μετὰ τὸ Ἰταλικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικόν

Προηγοῦντο αὐτοῦ δύο λόχοι εὐζώνων, μεθ᾽ οὓς ἠκολούθει ὁ ἑλληνικὸς λόχος ἐπευφημούμενος ἐνθουσιωδῶς.

— Προκαλοῦν ἀνατριχιασμοὺς αἱ λεπτομέρειαι τοῦ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἀπαγχονισμοῦ τοῦ ὄντως ἀθλοφόρου Ἕλληνος διόπου τοῦ ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ Ἰωάννου Κοπτεροῦ, ἐκ Μυτιλήνης.

Πρὶν ἢ περιβληθῇ τὸν βρόχον λαβὼν ἄδειαν παρὰ τῶν δημίων του ἔκραξεν:

«Ἔπραξα ὅ,τι ἠδυνήθην χάριν τῆς Πατρίδος μου δὲν ἀρνοῦμαι τίποτε ἀπὸ τὸ κατηγορητήριον. Νὰ ζήσῃ ὁ Ναύαρχος τῆς Ἑλλάδος Κουντουριώτης. Ζήτω ἡ Ἑλλάς!»

Καὶ περιβληθεὶς τὸν βρόχον ἀνηρτήθη εἰς τὸ κενόν. Ἀλλὰ τὸ σχοινὶ ἐκόπη.

Παρὰ τὰ κεκανονισμένα, οἱ Βούλγαροι τὸν ἀπηγχόνισαν ἐκ δευτέρου. Καὶ ἀπέθανε

Μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀνακατάληψιν τῆς Δράμας ἔκτακτον Ἑλληνικὸν Στρατοδικεῖον κατεδίκασε τὰς προδωσάσας τὸν μάρτυρα ἀπαισίας γυναῖκας τὴν μὲν εἰς θάνατον, τὴν δὲ εἰς ἰσόβια δεσμά.

— Ὑψίστης χαρᾶς εὐαγγέλια!

Τηλεγραφοῦσιν ἐκ Παρισίων ὅτι ἡ Βουλγαροκρατουμένη Θράκη ἐπιδικάζεται ὁριστικῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Εἰς τὴν κατάληψιν αὐτῆς θὰ βοηθήσουν τμήματα συμμαχικῶν στρατῶν πρὸς πρόληψιν ἀντεκδικήσεων τῶν Βουλγάρων.

Γάλλος ἐπιφανὴς—ἐπιλέγει τὸ τηλεγράφημα—ἐχαρακτήρισε τὸ πρᾶγμα ὡς τὸ ὡραιότερον δῶρον τῆς Γαλλίας καὶ τῶν Συμμάχων πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς πανηγυρισθείσης γαλλικῆς ἑορτῆς.

= Ἐν τῷ ἑπομένῳ φύλλῳ θὰ δημοσιεύσωμεν τὰ πεπραγμένα τῆς Ἀποστολῆς τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐνεργείας της διὰ τὴν μελετωμένην σύγκλησιν τοῦ Παγχριστιανικοῦ Συνεδρίου.

Ἡ σπουδαιοτέρα καὶ καταπληκτικωτέρα λεπτομέρεια τοῦ ἀπολογισμοῦ της εἶνε αὕτη :

Ὅτι, ἐνῷ πανταχοῦ ἐγένετο δεκτὴ φιλοφρονέστατα καὶ ἔλαβεν ὑποσχέσεις περὶ συμμετοχῆς, ἐν Ρώμῃ δὲν ἠξιώθη νὰ ἀτενίσῃ τὴν Αὐτοῦ Ἁγιότητα τὸν Πάπαν.

Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ εὐσχήμως τῇ ἀντετάχθη ἄρνησις εἰς συμμετοχήν.

«Ὁ Πάπας—ἐδηλώθη εἰς τὴν Ἀμερικ. Ἀποστολὴν—δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ὁρίσῃ ἀντιπροσώπους διὰ τὸ Συνέδριον διότι *ὡς μόνον μέσον τῆς ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν θεωρεῖ τὴν.... εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης ὑποταγήν!*»

Ἡ ἀπάντησις, ὅσον καὶ ἂν προεγινώσκετο ὑφ' ἡμῶν ὡς τοιαύτη, ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν διὰ τὸ σκληροτράχηλον τῆς Ρωμάνας Ἕδρας·

Ἡ Ἀποστολὴ περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ ἐκφράσῃ τὴν λύπην της. Ἀλλ' ἡμεῖς ἐκφράζομεν καὶ τὴν παγκόσμιον χριστιανικὴν ἀγανάκτησιν κατὰ τῆς σκιοδιώκτου παπικῆς ὀφρύος.

= Θαυμασιώτατον ἄρθρον ἐδημοσίευσεν ἐπ' ἐσχάτων ἡ «Ἐφημερὶς τοῦ Οὐεστμίνστερ» περὶ τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐξ ἀφορμῆς τῶν τελευταίων περὶ αὐτῆς συζητήσεων ἐν Ὀξφόρδῃ.

Χαρακτηρίζων ὁ ἀρθρογράφος ψυχολογικώτατα τὸ ὅπερ αὕτη ἑρμηνεύει ἑλληνικὸν πνεῦμα, μᾶς ἀποκαλύπτει συγχρόνως τί μὲν ἔπραξε διὰ τὴν Ἀγγλίαν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, εἰς τί δ' ὀφείλεται ἡ τελευταίως ἐκδηλωθεῖσα ἔμμονος τάσις πρὸς κατάργησιν τῆς διδασκαλίας της.

Καὶ εἰς τί νομίζετε, ὀφείλεται αὕτη;

Εἰς τὴν *γερμανοποίησιν* τῆς σπουδῆς της! Ἡ γερμανικὴ σχολαστικότης, περιορισθεῖσα εἰς τὸ γράμμα καὶ τοὺς τύπους, παρημέλησε τὴν ἔννοιαν καὶ τὸ πνεῦμα τῶν κλασικῶν Ἑλλήνων συγγραφέων.

Εἶνε ἡ γερμανικὴ μέθοδος τοῦ κελύφους καὶ τῆς παραγκωνίσεως τῆς οὐσίας καὶ τοῦ καρποῦ·

Τὸ πνεῦμα τοῦτο ἐπιδράσαν καὶ ἐπὶ τῶν Ἄγγλων ἑλληνιστῶν παρέσυρε καὶ αὐτούς, καὶ ἐντεῦθεν ἡ φθίσις καὶ ὁ ἐκφυλισμὸς τῆς διδασκαλίας τῶν Ἑλληνικῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ιθ' αἰῶνος μέχρι καὶ τῆς σήμερον.

Τὸ τοιοῦτον ὁ σοφὸς ἀρθρογράφος χαρακτηρίζει ὡς «σοβαρὰν ἐθνικὴν ἀπώλειαν.»

Διότι ἡ τοιαύτη σπουδὴ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ὁ *γερμανικὸς* τρόπος τῆς διδασκαλίας των, ἐμάρανε καὶ μαραίνει τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν διδασκομένων, καὶ ὑποβιβάζει τὴν ἑλληνικὴν μάθησιν ἀπὸ μορφωτικῆς εἰς διακοσμητικὴν μόνον!

Καὶ ὅμως—κατὰ τὴν ὁμολογίαν του—«ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς εἶνε ἐ-

κείνη, *ἡ ὁποία ἐδημιούργησε τὴν Βρεττανικὴν Αὐτοκρατορίαν* (ἄκουσον, ἄκουσον!) καὶ ἡ ὁποία, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐπίδρασιν, *ἀπέδωκεν ἄνδρας εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἱκανοὺς πρὸς το κυβερνᾶν!*»

Ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀναδημοσιεύσωμεν ἐν προσεχεῖ τεύχει ὁλόκληρον τοῦτο τὸ ὁμολογουμένως σπουδαιότατον καὶ ἀποκαλυπτικώτατον, ἀλλά, κυριώτατα, διδακτικώτατον δι' ἡμᾶς αὐτούς, ἄρθρον τοῦτο.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Μαρτύρων μνημόσυνον. — Ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ ἐτελέσθη τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ (30) ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπείας τῶν Ἀλυτρώτων μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῆς τουρκικῆς αἱμοδίψίας, τῶν πεσόντων ἐσχάτως ἐν Μ. Ἀσίᾳ, καὶ ὑπὲρ τῶν πεσόντων ἐλευθερωτῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν. Μετὰ τὴν ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὡμίλησε καταλλήλως ὁ Σ Μητροπολίτης.

— Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ (1) ἑορταζομένης τῆς ἐθν. ἑορτῆς τῶν Γάλλων, ὁ Σ. Μητροπολίτης μεταβὰς εἰς τὴν Γαλλικὴν Πρεσβείαν συνεχάρη τὸν Ἐπιτετραμμένον κ. Siegfried ὃν προσεφώνησε Γαλλιστί. Ὁ κ. Ἐπιτετραμμένος ἀπαντῶν ηὐχαρίστησε τὴν Α. Σ. καὶ ἐξῆρε τὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐθνῶν, τοῦ Γαλλικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ, συνδεομένων διὰ τῶν αὐτῶν ἰδεωδῶν.

— Ὁ Σ. Μητροπολίτης ἀνελθὼν εἰς τὰ ἀνάκτορα τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην (2) παρέστη εἰς τὴν ὁρκωμοσίαν τοῦ νέου πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Αὐλῇ τοῦ Βασιλέως τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων κ. Ν. Μαυρουδῆ.

Ἑταιρεία Βυζαντινῶν Σπουδῶν —. Συνεπληρώθησασαν πρὸ ἱκανοῦ χρόνου αἱ διαλέξεις τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου «Παρνασσός». Ἡ σειρὰ αὐτῶν εἶχεν ὡς ἑξῆς: α) Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπ. Ἀθηνῶν, Προέδρου τῆς Ἑταιρείας, μεθ' ἣν ὁ κ. Σωτηρίου ἀνέπτυξε «τί ἐπιδιώκει ἡ Ἑταιρεία τῶν Βυζ. Σπουδῶν». β) Σεβ. Μητροπολίτης «Περὶ τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας». γ) Κ. Ν. Ράδος «Περὶ τοῦ ναυτικοῦ τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῆς ἐν γένει δράσεως αὐτοῦ». δ) Φ. Κουκουλὲς «Ὁ σχολικὸς ἡμῶν βίος κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς καὶ μετέπειτα χρόνους». ε) Ἀδ. Ἀδαμαντίου «Τὰ παλάτια τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, διακόσμησις, αὐλικαὶ τελεταὶ κλ.». ς) Κ. Σοκόλης «Περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν Ἐθνῶν τῆς Ἀνατολῆς». ζ) Σεβ. Μητροπολίτης «Αἱ ἀξιώσεις τοῦ Βατικανοῦ ἐπὶ τοῦ Παν. Τάφου καὶ τῆς Ἁγ. Σοφίας». η) Σ. Μενάρδος «Ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ τὰ Ἀγγλικα Πανεπιστήμια (διάλεξις υἱοθετηθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας). θ) Ι. Δαμβέργη «Ὑπὸ τίνων καὶ διατί ἐσυκοφαντεῖτο τὸ Βυζάντιον». ι) Κ. Σοκόλης «Ὁ δημόσιος βίος, ὁ πλοῦτος καὶ ἡ περὶ τὴν ἐμπορείαν καὶ βιομηχανίαν ἐπίδοσις τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας». ια) Ν. Καλογερόπουλος «Περὶ Βυζαντινῆς τέχνης καὶ Βυζαντινῶν ζωγράφων. ιβ) Π Βεγλερῆς «Περὶ τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ Σεραγίου τῆς ΚΠόλεως καὶ τῶν ἐν ταῖς Αὐτοκρ. Βιβλιοθήκαις τῆς Ρωσίας Βυζαντινῶν βιβλιοθηκῶν». ιγ) Σ. Μητροπολίτης «Περὶ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου καὶ τῶν ἀγώνων τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος».

Πάσας τὰς διαλέξεις παρηκολούθησε μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος πυκνότατον πλῆθος φιλομούσων καὶ φιλιστόρων.

«*Ἡ Καινὴ Διδαχή*». — Ἀπὸ τῆς τῆς ἑβδομάδος ταύτης ἤρξατο ἐκτυπούμενον τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ νέου θεολογικοῦ περιοδικοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς Μητροπόλεως, οὗ τὴν διεύθυνσιν ἀνέλαβεν ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Διευθυντὴς τῆς Ριζαρείου Σχολῆς Πανοσιολογ. Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος Α. Παπαδόπουλος. Οἱ βουλόμενοι νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ τοῦ νέου περιοδικοῦ ὡς καὶ οἱ εὐαρεστούμενοι νὰ συγκαταλεχθῶσιν ἐν τοῖς συνεργάταις αὐτοῦ παρακαλοῦνται νὰ ἀπευθύνωνται *πρὸς τὴν Διεύθυνσιν «τῆς Καινῆς Διδαχῆς», Ἀθήνας, Ἱερὰν Μητρόπολιν.*

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται.

«*Ιερὸς Πολύκαρπος*». — Πρό τινος ἐλάβομεν τοὺς πρώτους ἀριθμοὺς τῆς Β΄ περιόδου τοῦ ἑβδομαδιαίου περιοδικοῦ τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης «Ιερὸς Πολύκαρπος», ἐπαναλαμβάνοντος τὴν ἔκδοσίν του τὸ πρῶτον νῦν μετὰ πενταετῆ ἐπιβεβλημένην σιγήν. Ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐκδόσεως γίνεται ὑπὸ τοὺς αἰσιωτάτους τῶν οἰωνῶν ἐπὶ τῇ καταλήψει τῆς Σμύρνης καὶ τῆς περιφερείας αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, προμηνυούσῃ ὁριστικὴν προσάρτησιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἰωνίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐν τῷ ά τεύχει ὑπὸ τον γενικὸν τίτλον «Ἀναστάσεως ἡμέρα» ἐκτίθενται τὰ κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς Σμύρνης πεπραγμένα, τὰ πανταχόθεν ληφθέντα ἐν τῇ Μητροπόλει Σμύρνης συγχαρητικὰ ἐπὶ τῷ εὐφροσύνῳ γεγονότι τηλεγραφήματα καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἐλευθερωτὰς εὐγνωμονικὰ τοῦ Σεβ Μητροπ. Σμύρνης κ. Χρυσοστόμου ἄρθρα καὶ λόγους ἀναφερομένους εἰς τὴν Πανιόνιον καὶ πανελλήνιον πανήγυριν.

Ὁ «Ἐκκλησ Κῆρυξ», ἀσπασιώτατα ὑποδεχόμενος τὸν ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας περιόδου ἐπιφανέντα συναδελφον ἀπὸ καρδίας συναγάλλεται αὐτῷ, εὐχόμενος ὅπως συμπανηγυρίσῃ καὶ τὴν ἑορτὴν τῆς ὁριστικῆς καὶ πλήρους ἀποκαταστάσεως τῆς Ἰωνίας.

Ἀναβολὴ διαγωνισμοῦ. Τρὶς ἐπαναληφθεὶς ὁ διὰ τὴν ὑποτροφίαν του κληροδοτήματος Παπαδάκη μεταξὺ πρωτοετῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας διαγωνισμός, προτάσει τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀνεβλήθη διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, μηδ ἑνὸς τῶν διαγωνισθέντων φοιτητῶν ἐπιτυχόντος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐκκλησ. συμβ. ναοῦ ἁγ. Ἰω Προδρόμου, Γαλατσώνας.— *Αἰδ. Χρ. Παπακωνσταντίνου*, Ἔλοβα.—*Ἐκκλ. συμβ. ἁγ. Γεωργίου Ἰστιαίας* — *Ἐκκλ. συμβ. Μεταμορφώσεως*, Κουφάλα —*Αἰδ. Ν. Δερέκαν*, Ἅγ Πέτρον — *Ἐκκλ. συμβ. ναοῦ Μεταμορφώσεως*, Παλ. Χώρα Συνδρομαὶ ἐλήφθησαν εὐχαριστοῦμεν.—*Αἰδ. Ν. Τριανταφύλλου*, Ἀγ. Ἄνναν. Δραχ. 44,70 ἐλήφθησαν· θερμὰς εὐχαριστίας· ἀποδείξεις σταλήσονται.—*Αἰδ. Ἠλ Μαντζίκῳ* Δερβένιον. Δραχ. 60 ἐλήφθησαν θερμῶς εὐχαριστοῦμεν.—*Αἰδ. ἐπισκοπικῷ ἐπιτρόπῳ Φενεοῦ*. Καλύβια χρήματα ἐλήφθησαν· παρακαλοῦμεν γνωρίσατε ἡμῖν τὰ ὀνόματα τῶν ναῶν, παρ᾽ ὧν εἰσεπράχθησαν αἱ συνδρομαί, ἵν ἀποστείλωμεν τὰς σχετικὰς ἀποδείξεις. *Αἰδεσ. Μακαρ. Σιγάλᾳ* Θήραν. Ζητηθέντα φύλλα ἐστάλησαν.— *Ἐκκλησ. συμβ. ναοῦ ἁγ. Δημητρίου Χαλκίδος* Ἀπόδειξις ἀπεστάλη —*Αἰδ· Ἰω. Παπακωνσταντίνου*, Δούκα Χρήματα ἐλήφθησαν· ἀποδείξεις ἀπεστάλησαν· εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.—*Αἰδεσ. Γ. Δεληγιάννῃ*. Μεσοχώριον —*Αἰδ. Ν. Δαλούσῃ*, Λαχίον.—*Ἐκκλησ. συμβ. ναοῦ ἁγ. Τριάδος* Βοιῶν. Ἐδόθη ἐντολὴ ν᾽ ἀποστέλληται ὁ «Ε. Κ.».—*Ἱερολ. Ἀν. Ροσμαρῇ* Διεύθυνσίς σας διωρθώθη.—*Ἀρχιμ. Ἰν. Κολιοπούλῳ*, Θήραν. Ἐπιταγὴ ἐλήφθη θερμῶς εὐχαριστοῦμεν —*Παν Γενν. Ξαρχᾷ*. Ζητηθέντα φύλλα ἐστάλησαν.— *Οσιωτ. Νήφ Κορωνάρχῃ*, Νάξον. Τὰ ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου φύλλα ἐστάλησαν· ἐν πρώτῃ εὐκαιρίᾳ δύνασθε ν᾽ ἀποστείλητε συνδρομήν —*Αἰδ Χρ. Γιαννακοπούλῳ*, Μύλους. Φύλλα ἐσταλησαν.—*Ἀρχιμ. Σωκρ. Οἰκονομίδῃ*, Πάτρας. Δρ. 127 ἐλήφθησαν ἀποδείξεις ἐστάλησαν· εὐχαριστοῦμεν θερμῶς —*Καθηγ. Ἀθηναγόρᾳ Καββάδᾳ*, Λίμνην. Οὐδὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ σταλέντος τμήματος, ἐὰν δὲν ἀποσταλῇ ἡμῖν ὁλόκληρος ἡ μελέτη.—*Γ. Βασιλείου*. Τὸ προτεινόμενον εἶνε πάντῃ ἀσύστατον.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ: Ἐν Ἑλλάδι δρχ. 15.
» » Ἐξωτερικοῦ δρχ. 20.
Ἕκαστον τεῦχος δρχ. 0.35.
Γραμματεύς: Δρ ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

Διευθυντὴς ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου
Γραφεῖα ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει Ἀθηνῶν.
Ὥρα ἐντεύξεων 5 — 6. μ. μ.

Ἀπευθυντέον διὰ πᾶσαν αἴτησιν, ἀνακοίνωσιν καὶ δι᾽ ἐμβάσματα συνδρομῶν: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Ἐκκλησ. Κήρυκος».